ЗВЯЗДА

1 лютага 1996 г. чацвер, № 30 (22833)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

У БЕЛАРУСІ Ў ЧАРГОВЫ РАЗ ПАВЫШАЮЦЦА ЦЭНЫ НА НАФТУ І НАФТАПРАДУКТЫ

З 1 лютага ў рэспубліцы павышаюцца цэны на нафту і нафтапрадукты. Згодна з загадам N 15-Х ад 29 студзеня 1996 года прэзідэнта канцэрна «Белнафтапрадукт», цэны на нафтапрадукты, якія рэалізуюцца насельніцтву праз аўтазаправачныя станцыі (АЗС), будуць наступныя: 1 літр аўтамабільнага бензіну маркі АІ-95 «экстра» — 3000 рублёў; АІ-93 — 2600 рублёў; А-76 — 2400 рублёў. Папярэдняе падаражанне было 5 жніўня 1995 года: адзін літр бензіну маркі АІ-95 каштаваў тады 2730 рублёў.

Павышаюцца таксама цэны на аўтамабільны экспартны бензін. Так, бензін маркі А-96 будзе каштаваць 3100 рублёў за 1 літр, А-92 — 2600 рублёў. Цана 1 літра дызельнага паліва ўсіх марак з 1 лютага складзе 2000 рублёў, прамысловага паліва ўсіх марак — 1500 рублёў.

Чарговае падаражанне нафтапрадуктаў звязана з павышэннем цаны на нафту, якая здабываецца ў рэспубліцы па дзяржзаказу і ўстаноўлена 25 студзеня 1996 года Міністэрствам эканомікі ў памеры 920.000 рублёў за адну тону.

Яўген ГРУБІЧ, БелаПАН.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 30

Аб назначэнні А. М. Абрамовіча намеснікам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Назначыць **Абрамовіча** Аляксандра Міхайлавіча намеснікам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.ЛУКАШЭНКА.

22 студзеня 1996 г.
г. Мінск.

КЛІН ПАМІЖ БЕЛАРУССЮ І РАСІЯЙ УБІЦЬ НІКОМУ НЕ ЎДАСЦА

— Палітыка Беларусі раней была выражана і пацверджана часам адназначна: мы за самую цесную інтэграцыю з Расійскай Федэрацыяй, — сказаў Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка, прымаючы 30 студзеня ў сваёй рэзідэнцыі міністра замежных спраў Расіі Яўгена Прымакова. — Хто б з прадстаўнікоў краін далекага ці блізкага замежжа ні спрабаваў спекуляваць на нашых адносінах, ім не ўдасца пасварыць два брацкія народы.

Пацвярджэннем гэтага стаў поўнамаштабны афіцыйны візіт у нашу краіну кіраўніка знешнепалітычнага ведамства Расійскай Федэрацыі Я.Прымакова.

— Я лічу, што цяпер інтэграцыйныя працэсы паміж нашымі дзяржавамі будуць развівацца паскорана, — заявіў журналістам па выніках гэтай сустрэчы Яўген Прымакоў. — Мы вельмі чакаем прыезду Прэзідэнта Беларусі ў Маскву ў сёлетнім сакавіку. Гэта будзе новая вяха ў развіцці двухбаковых адносінаў. Ведаючы і падзяляючы настрой прэзідэнта Расіі Барыса Ельцына ў руху насустрач брацкаму беларускаму народу, я поўны аптымізму.

Паводле ацэнкі бакоў, для паглыблення інтэграцыі паміж Беларуссю і Расіяй ёсць усе падставы: падрыхтаваны пакет адпаведных дакументаў і створана прававое поле для механізма іх рэалізацыі.

Валянціна МЕНШЫКАВА, БЕЛТА.

Яўген ПРЫМАКОЎ:

«МОЙ ПЕРШЫ ВІЗІТ У БЕЛАРУСЬ БЫЎ УДАЧНЫМ»

Працэс эканамічнай інтэграцыі Расіі і Беларусі, яе перспектывы, а таксама праблемы ў эканоміцы дзвюх дзяржаў сталі прадметам размовы кіраўніка расійскага Міністэрства замежных спраў Яўгена Прымакова з прэм'ер-міністрам нашай рэспублікі Міхаілам Чыгірам. Іх сустрэча адбылася вечарам 30 студзеня — у першы дзень афіцыйнага візіту Яўгена Прымакова ў Мінск.

Кіраўнік урада пазнаёміў госця з эканамічнай сітуацыяй у Беларусі, адзначыўшы, што патэнцыял прадпрыемстваў рэспублікі не страчаны і як толькі яны знойдуць канкрэтнага пакупніка сваёй прадукцыі, ранейшыя аб'ёмы вытворчасцей будуць адноўлены.

Адказваючы на пытанні журналістаў наконт адносінаў Расіі да праблемы расшырэння НАТО на Усход, Яўген Прымакоў, у прыватнасці, адзначыў: уступленне краін Усходняй Еўропы ў НАТО аўтаматычна набліжае яго структуры да граніц Садружнасці, а гэта ў сваю чаргу стварае цэлы комплекс праблем. Напрыклад, мы ліквідавалі ракеты сярэдняй далёкасці і лічылі, што дасягнулі вельмі многага. Але калі інфраструктура НАТО наблізіцца да граніцы, то на ёй могуць быць размешчаны тактычныя ракеты з такім жа падлётным часам, як знішчаныя ракеты сярэдняй далёкасці.

Яўген Прымакоў абвергнуў думку аб тым, што Расія паспрабуе захаваць ядзерны патэнцыял на тэрыторыі Беларусі ў якасці рэакцыі ў адказ на расшырэнне НАТО на Усход.

Раніцай 31 студзеня кіраўнік знешнепалітычнага ведамства Расіі Яўген Прымакоў сустрэўся са Старшынёй Вярхоўнага Савета Беларусі Сямёнам Шарэцкім. Як адзначыў госць у пачатку гутаркі, яго першы афіцыйны візіт на Беларусь вельмі ўдачны і насычаны. Ён падкрэсліў, што паглыбленне інтэграцыйных працэсаў з краінамі СНД, з Беларуссю з'яўляецца стратэгічнай лініяй палітыкі Масквы.

Каменціруючы па просьбе карэспандэнта БЕЛТА вынікі праведзеных у Вярхоўным Савеце перагавораў, Сямён Шарэцкі заявіў: беларускі бок з вялікім задавальненнем адзначае той факт, што Беларусь з'яўляецца адной з першых краін СНД, якую наведаў новы міністр замежных спраў Расіі. Асноўным прадметам праведзеных перагавораў, паводле яго слоў, сталі стратэгічныя пытанні ўзаемаадносінаў дзвюх краін.

Ларыса КЛЮЧНІКАВА, Ларыса ЛАЗАР, Аляксандр ЛЮШКЕВІЧ, БЕЛТА.

РОЗГАЛАС

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 40

Аб назначэнні А. У. САСНОЎСКАГА міністрам культуры Рэспублікі Беларусь

Назначыць Сасноўскага Аляксандра Уладзіміравіча міністрам культуры Рэспублікі Беларусь.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

31 студзеня 1996 г. г. Мінск.

МАЯ МІЛІЦЫЯ МЯНЕ БЕРАЖЭ... І СЛУХАЕ

Не паспеў парламент сфарміраваць свае рабочыя органы, як кіраўніку адной з камісій — па нацыянальнай бяспецы і барацьбе са злачыннасцю — сп. Карпіевічу прыйшлося выступаць перад калегамі з першай справаздачай.

А падставай паслужыў факт несанкцыяніраванага падключэння да дамашняга тэлефона Старшыні Вярхоўнага Савета Сямёна Шарэцкага. Але, як высветлілася ў ходзе расследавання, на недатыкальнасць асабістага жыцця і прыватных перамоў сям'і сп. Шарэцкага замахнуліся зусім не шпіёны з далёкіх заморскіх дзяржаў, а родная міліцыя. А можа і не замахнулася, а проста схібіла, забыўшыся на чыны. Па словах Мікалая Карпіевіча, аднойчы С. Шарэцкі, зняўшы трубку свайго тэлефона, нямала быў здзіўлены тым фактам, што па ім ужо нехта размаўляе. Выявілася, што без узгаднення і дазволу спікера, пост аховы, які неўзабаве пасля выбрання Шарэцкага кіраўніком парламента быў устаноўлены ў доме, дзе ён жыве, паралельна падключыўся да тэлефона спікера.

У выніку сяржант, які нёс варту, звольнены. Некалькі сяржантаў, якім ён дазволіў карыстацца сувяззю, атрымалі папярэджанне аб службовай неадпаведнасці, як і маёр Краўцоў, што непасрэдна адказваў за ўстаноўку тэлефона. Камандзіры міліцыянераў абмежаваліся вымовамі і папярэджаннямі.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 36

Аб зацвярджэнні важнейшых параметраў прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 1996 год

1. Зацвердзіць важнейшыя параметры прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 1996 год:

	1996 год у працэнтах да 1995 года (у супастаўных цэнах)
Валавы ўнутраны прадукт	100-101
Прадукцыя прамысловасц	100
Прадукцыя сельскай гаспадаркі ва ўсіх катэгорыях гаспадарак	101,5-102
Вытворчасць тавараў народнага спажывання - усяго	101
у тым ліку:	
харчовых	100-101
нехарчовых	101
Рознічны тавараабарот	97
Платныя паслугі насельніцтву	95
Грашовыя даходы насельніцтва	144
Аб'ём знешняга гандлю	102-103
Капітальныя ўкладанні за кошт усіх крыніц фінансавання	91-92
Рост спажывецкіх цэн	у 1,5 раза

2. Прадугледзець у 1996 годзе ўвод у дзеянне аб'ектаў сацыяльна-культурнай сферы за кошт усіх крыніц фінансавання:

жылых дамоў агульнай плошчай	2766 тыс.кв. метраў;
агульнаадукацыйных школ	на 9,1 тыс. месцаў;
дашкольных устаноў	на 2,5 тыс. месцаў;
клубаў і Дамоў культуры	на 2,3 тыс. месцаў;
бальніц	на 2,8 тыс.ложкаў;
амбулаторна-паліклінічных устаноў	на 4,5 тыс. наведванняў у змену.

3. Лічыць асноўнымі задачамі на 1996 год стабілізацыю вытворчасці і ўзроўню жыцця насельніцтва, зніжэнне ўзроўню інфляцыі ў сярэднім да 2,5 працэнта ў месяц.

4. Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

зацвердзіць на 1996 год аб'ёмы паставак тавараў для рэспубліканскіх дзяржаўных патрэб, інвестыцыйную праграму, ліміты цэнтралізавана размяркоўваемых рэсурсаў і ў месячны тэрмін давесці іх да міністэрстваў, іншых цэнтральных органаў кіравання, абласных і Мінскага гарадскога выканаўчых камітэтаў, аб'яднанняў, прадпрыемстваў, арганізацый, устаноў;

сістэматычна ажыццяўляць кантроль за дасягненнем важнейшых параметраў прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь, зацверджаных на 1996 год.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

30 студзеня 1996 г.
г. Мінск.

НАСЕЛЬНІЦТВА ПАВЯЛІЧЫЛАСЯ ТОЛЬКІ Ў СТАЛІЦЫ. АЛЕ ЗА КОШТ МІГРАЦЫІ

Па ўдакладненых даных Дзяржкамстата, на 1 студзеня на тэрыторыі нашай краіны пражывала 10 мільёнаў 313,1 тысячы чалавек. З іх 7 мільёнаў 109,2 тысячы з'яўляліся жыхарамі гарадоў, і толькі 3 мільёны 203,9 тысячы — вяскоўцамі.

«Звязда» ўжо паведамляла, што за 1995 год колькасць насельніцтва Беларусі зменшылася на 32 тысячы чалавек. Цяпер мы маем інфармацыю па асобных рэгіёнах. Так, за мінулы год найбольшыя страты панесла Віцебская вобласць — 9,5 тысячы жыхароў. З улікам гэтага цяпер на Віцебшчыне пражывае 1 мільён 432,8 тысячы чалавек. Далей сумны спіс працягвае Міншчына (страты за 1995-ы — 8,4 тысячы, зараз насельніцтва вобласці складае каля 1 мільёна 597,5 тысячы), Магілёўшчына (адпаведна — 6 тысяч і 1 мільён 257,3 тысячы), Гомельшчына (5,4 тысячы і 1 мільён 594,5 тысячы), Гродзеншчыны (4,7 і 1 мільён 210,9 тысячы), нарэшце — Брэстчына (3,8 тысячы і 1 мільён 513,9 тысячы чалавек). Праменем святла на гэтым фоне выглядае хіба што беларуская сталіца, колькасць жыхароў якой за мінулы год павялічылася на 5,8 тысячы і склала 1 мільён 706,2 тысячы чалавек. Аднак нават гэты факт абнадзейвае не вельмі. Бо відавочна: прырост насельніцтва ў Мінску адбыўся не натуральным шляхам, а па невясёлай традыцыі апошніх часоў — за кошт міграцыйных працэсаў.

Сяргей ГРЫБ.

ФРАКЦЫЯ САЦЫЯЛ-ДЭМАКРАТАЎ НЕ ВЫТРЫМАЛА ПРАВЕРКІ ЧАСАМ

На пачатку фарміравання дэпутацкіх аб'яднанняў у Вярхоўным Савеце з'яўленне дэпутата Віктара Кучынскага ў саставе сацыял-дэмакратычнай фракцыі «Беларусь» выглядала сама меней дзіўна.

Больш лагічным было б знаходжанне гэтага дэпутата ў «Згодзе», сярод калег з прэзідэнцкай «вертыкалі». І вось развязка гэтай палітычнай калізіі не прымусіла сябе доўга чакаць. На мінулым тыдні Віктар Кучынскі пакінуў сацыял-дэмакратаў, адначасова паклаўшы канец і існаванню самой фракцыі.

Згодна з Законам «Аб Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь» мінімальная колькасць дэпутатаў, якая патрэбна для стварэння фракцыі, складае 15 чалавек. Як вядома, ініцыятары стварэння фракцыі — перадвыбарны блок СДС, у які ўваходзяць БСДГ, ПНЗ і ПУАЗ, правялі ў парламент 12 дэпутатаў.

Да таго ж сп. Навасяд, член Партыі ўсебеларускага адзінства і згоды, не апраўдаў чаканняў сваіх калег і далучыўся да фракцыі «Грамадзянскае дзеянне». І дэпутаты, і назіральнікі добра

(Заканчэнне на 2-й стар.)

БЕЛАРУСЬ І УКРАІНА РАСШЫРАЮЦЬ СУПРАЦОЎНІЦТВА Ў ВАЕННАЙ СФЕРЫ

У час афіцыйнага візіту міністр абароны Украіны В. Шмараў наведаў Беларускае оптыка-механічнае аб'яднанне, дзе вырабляюць унікальныя прыцэлы для розных відаў стралковай зброі. Гэты здымак зроблены на выстаўцы прадукцыі, дзе задаволены ўкраінскі міністр вельмі яскрава адзначае якасць беларускіх вырабаў.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

31 студзеня міністры абароны Беларусі Леанід Мальцаў і Украіны Валерый Шмараў падпісалі падагульняючыя дакументы перагавораў паміж кіраўнікамі ваенных ведамстваў і кансультацый у шасці двухбаковых рабочых групах.

Міністрамі быў зацвердажны план супрацоўніцтва паміж міністэрствамі абароны Украіны і Беларусі на 1996 год і падпісана шэсць пратаколаў, якія датычаць праблем абмену інфармацыяй па пытаннях бяспекі палётаў і надзейнасці авіяцыйнай тэхнікі, а таксама выканання сумесных навукова-даследчых работ у гэтай галіне; аб супрацоўніцтве паміж ваеннымі ведамствамі ў галіне проціпаветранай абароны; аб расшырэнні супрацоўнітцва ў ваеннай сферы; аб парадку запраўкі ваенных паветраных суднаў і ўзаемаразліках за выдадзенае паліва; аб вучэбна-метадычным і навуковым супрацоўніцтве паміж навучальнымі і навукова-даследчымі ўстановамі ВПС Украіны і Ваеннай акадэміі Беларусі; аб намерах у галіне ваенна-тэхнічнага супрацоўніцтва.Як зазначыў Л. Мальцаў, гэта быў першы візіт міністра абароны Украіны ў Беларусь, які стаў лагічным працягам украінска-беларускіх перагавораў на ўзроўні прэзідэнтаў і прэм'ер-міністраў. Л. Мальцаў выказаў упэўненасць, што гэты візіт дасць вялікі штуршок ваенна-тэхнічнаму супрацоўніцтву дзвюх краін, прычым не толькі на ўзроўні міністэрстваў, але і паміж асобнымі вайсковымі часцямі нашых дзяржаў.

На думку міністра абароны Украіны В. Шмарава, змест украінска-беларускіх кантактаў у ваеннай сферы прадыктаваны складаным становішчам эканомікі дзвюх краін, калі ва ўмовах малых рэсурсаў трэба шукаць магчымасць для аптымальнага выкарыстання таго, што ёсць, і эфектыўнай міждзяржаўнай кааперацыі. У нашых краін аднолькае ўзбраенне, афіцэры вучыліся ў адных навучальных установах, служылі ў свой час разам, у нас шмат падобных праблем.

«Мы разглядаем адносіны з Беларуссю у ваенна-тэхнічнай сферы як стратэгічныя», — заявіў В. Шмараў на падагульняючай канферэнцыі 31 студзеня у мінскім Доме афіцэраў. В. Шмараў падкрэсліў прыярытэтнасць для Украіны прынцыпу супрацоўніцтва на двухбаковай аснове, зазначыўшы, што Украіна, паводле сваіх палітычных прынцыпаў і ваеннай дактрыны, не збіраецца ў бліжэйшы час уваходзіць у сістэму бяспекі краін СНД, аднак і не мае намеру прасіцца ў НАТО, як выказваюцца некаторыя. Украіна аддае перавагу мяккім формам супрацоўніцтва з гэтым ваенным блокам: «Партнёрства дзеля міру», сумесная міратворчая дзейнасць у былой Югаславіі і інш.

Адказваючы на пытанні аб адносінах да праблемы расшырэння НАТО на Усход, Л. Мальцаў і В. Шмараў падкрэслілі, што яны з'яўляюцца праціўнікамі фарсіраванага расшырэння гэтага блока, што гэта праблема на доўгую перспектыву, інакш адваротнае можа зноў прывесці да стану процістаяння ў Еўропе.

Гаворачы аб канкрэтных дамоўленасцях паміж ваеннымі ведамствамі ў інтэрв'ю газеце «Звязда», намеснік начальніка тылу УС Украіны Мікалай Бутэнка зазначыў, што было дасягнута поўнае ўзаемаразуменне па супрацоўніцтву ў сферы матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння, рамонту ваеннай тэхнікі, харчовага і рэчавага забеспячэння войскаў.

Камандуючы войскамі паветранай абароны Украіны Міхаіл Лапацін выказаў шкадаванне аб тым, што яму раней не ўдалося пабываць на нашым ВА «Агат», дзе вырабляюцца унікальныя ўзоры абсталявання для забеспячэння аўтаматызацыі кіравання войскамі і збору інфармацыі. Украіна супрацоўнічала ў гэтым плане з фірмамі ЗША, Францыі, Італіі, не ведаючы, што побач, у Беларусі, вырабляюцца зусім не горшыя сістэмы.

Выконваючы абавязкі намесніка міністра абароны Украіны па ўзбраенню Леў Гнаценка ў размове з карэспандэнтам «Звязды» зазначыў, што да гэтага часу супрацоўніцтва паміж нашымі краінамі ў плане абмену ўзбраеннямі было слабым, аднак пасля візіту адкрываецца магчымасць яго сур'ёзна развіць, падрыхтаваны аб'ёмны пералік камплектуючых і запасных частак да ваеннай тэхнікі, якімі Беларусь і Украіна будуць абменьвацца на бартэрнай аснове. «Мы вельмі зацікаўлены адзін у адным. Справа ў тым, што Украіне ў спадчыну ад СССР дасталіся лепшыя рамонтныя прадпрыемствы, здольныя наладжваць амаль усю наменклатуру ўзбраенняў, і ў гэтым зацікаўлена Беларусь. У сваю чаргу Беларусь валодае вельмі вялікім запасам узбраенняў, боекамплектаў, а паколькі наша армія значна большая, чым беларуская, то мы зацікаўлены ў гэтым», — зазначыў Леў Гнаценка. Акрамя таго, ён заявіў, што ў вялікай ступені Украіна зацікаўлена ў наладжванні плённай кааперацыі і абмену вопытам у галіне утылізацыі састарэлых боепрыпасаў. Адна краіна не можа наладзіць утылізацыю усіх відаў боепрыпасаў, таму трэба кааперавацца з партнёрамі.

Як зазначыў Л. Гнаценка, канкрэтныя аб'ёмы, пералікі камплектуючых, патрэбнасці ў рамонце і неабходнай аплаце за падобныя ўзаемныя паслугі будуць у далейшым абмеркаваны і ўзгоднены ваеннымі экспертамі дзвюх нашых краін. Такім чынам, вайсковае супрацоўніцтва будзе значна расшырацца дзеля агульнай бяспекі і стабільнасці.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

ПЯТНАЦЦАЦЬ АБВІНАВАЧАННЯЎ ПРЭЗІДЭНТА А. ЛУКАШЭНКІ Ў АДРАС ЭКС-СТАРШЫНІ НАЦБАНКА БЕЛАРУСІ С. БАГДАНКЕВІЧА

МАНАЛОГ ПРЭЗІДЭНТА БЕЛАРУСІ А. ЛУКАШЭНКІ ЗАПІСАЎ КАРЭСПАНДЭНТ «ІНТЭРФАКСА»

— Аляксандр Рыгоравіч! У сваім чатырохгадзінным выступленні на закрытым пасяджэнні сесіі Вярхоўнага Савета, як ужо стала вядома сродкам масавай інфармацыі, вы закранулі шэраг канцэптуальных праблем дзяржаўнага будаўніцтва. Вядома таксама, што ў вашым выступленні ўпершыню былі абнародаваны вынікі праверкі Нацыянальнага банка, якую праводзіла дзяржаўная камісія.

Хоць стэнаграмы выступленняў старшыні Канстытуцыйнага суда В. Ціхіні і былога галоўнага банкіра рэспублікі С. Багданкевіча былі цалкам апублікаваны па пратэкцыі дэпутатаў В. Ганчара і С. Калякіна, ваш даклад у друку, на жаль, не з'явіўся.

Назіральнікі называюць дзіўным і паводзіны двух дыяметральна процілеглых па сваіх палітычных поглядах парламентарыяў, якія клапаціліся аб публікацыі не даклада кіраўніка дзяржавы, а былога банкіра.

Паколькі да дзейнасці такой важнай сферы эканомікі, як банкаўская, заўсёды, і асабліва цяпер, павышаная цікавасць як з боку дзелавых колаў, так і простых грамадзян, хацелася б нарэшце праясніць сітуацыю. Што ж усё-такі здарылася з нашай банкаўскай сістэмай за гады кіравання ёю С. Багданкевічам?

— Асноўная мэта майго выступлення была ў тым, каб паказаць фактычную ролю банкаўскага сектара ў ажыццяўленні рынкавых пераўтварэнняў у эканоміцы, праведзенні грашова-крэдытнай палітыкі на карысць развіцця вытворчасці, паляпшэння ўзроўню жыцця людзей. А ў праламленні праз гэта дадзена была крытыка дзейнасці Нацыянальнага банка і пана Багданкевіча. Без аналізу прычын крызісу і выпрацоўкі шляхоў выхаду з яго нельга рухацца далей.

А што датычыцца неправеранасці абнародаваных мной фактаў, як гэта хітра сцвярджае С. Багданкевіч, дык ён выдатна ведае, што ўсё афіцыйна зафіксавана ў акце нядаўна праведзенай праверкі Нацыянальнага банка. Гэты акт падпісаны спецыялістамі самога Нацбанка і работнікамі пракуратуры.

Першае. Банкаўская сістэма працавала пад кіраўніцтвам С. Багданкевіча 4 гады. Гэта немалы тэрмін, якія ж вынікі яе дзейнасці за гэты перыяд?

Пан Багданкевіч прыняў у 1991 годзе добра адладжаную сістэму, якая налічвала 13 банкаў, што працавалі прыбыткова і мелі статутны капітал у памеры 800 млн. долараў ЗША.

Да моманту выхаду яго ў адстаўку сетка банкаў узрасла амаль у чатыры разы (47 банкаў), хоць сумарны капітал іх скараціўся да пагражальных памераў — 100 млн. долараў. Па С. Багданкевічу ўсё лагічна: капітал з'едзены інфляцыяй — і канец. А калі так, дык і патрабаваць за тое, што здарылася, няма з каго і няма для чаго.

Лоўка ж атрымліваецца. Значыцца, на інфляцыю можна спісаць усю безгаспадарчасць і беззаконнасць, што тварылася ў банкаўскай сістэме ў перыяд кіравання ёю пана Багданкевіча. А як быць з тым фактам, што прыбытак банкаў накіроўваўся ў першачарговым парадку не на папаўненне статутнага капіталу, а на будаўніцтва офісных памяшканняў банкаў, аснашчэнне іх дарагім, не патрэбным для тэхналагічнага працэсу абсталяваннем, набыццё іншамарак, выплату незаробленых дывідэндаў? Мала таго, пры адсутнасці элементарнага кантролю Нацыянальнага банка большасць камерцыйных банкаў ішлі на гэтыя расходы ў лік будучага, яшчэ не заробленага прыбытку. На 1 кастрычніка «аматары» жыць у доўг давялі гэтыя расходы да 884 млрд. рублёў пры атрыманым прыбытку 712 млрд. рублёў. Але, аказваецца, і гэтага мала. У цэлым па сістэме камерцыйнымі банкамі на гэтыя мэты затрачана яшчэ сродкаў укладчыкаў, уключаючы насельніцтва, амаль 2 трлн. рублёў (каля 180 млн. долараў).

Думаецца, што не толькі пану Багданкевічу, доктару эканамічных навук, прафесару, павінна быць зразумела, але і простаму абывацелю, што гэтыя астранамічныя расходы інфляцыяй і не пахнуць. Тут больш злачынная безадказнасці.

І тут заканамерна паўстае пытанне: на якую крэдытную падтрымку можна разлічваць ад такіх банкаў, калі яны бяздумна транжыраць уласныя і прыцягнутыя сродкі, а потым ледзь зводзяць канцы з канцамі. Ці не пра гэта сведчаць паказчыкі рэнтабельнасці актываў банкаў? Напрыклад, былы Ашчадбанк — мінус 1,76 працэнта, АКБ «Магнатбанк» — мінус 3,8 працэнта, «Беларускі народны банк» — мінус 2,07 працэнта, АКБ «Садружнасць» — мінус 5,6 працэнта, «Пріорбанк» — мінус 0,09 працэнта.

Паказчыкі прамых страт па асобных банках на 1 кастрычніка 1995 г. выглядаюць наступным чынам:

	у млрд. руб.
Ашчадбанк	- 64,3
АКБ «Комплексбанк»	- 2,4
АКБ «Дукат»	- 57,2
АКБ «Беларускі народны банк»	-1,0
АКБ «Новаком»	- 0,2
АКБ «Садружнасць»	- 3,2
АКБ «Універсал»	- 0,1
АКБ «Элітбанк»	- 0,4
АКБ «Альянсбанк»	- 3,1
АКБ «Еўрапейскі»	- 7,9
АКБ «Сож»	- 6,4

Усяго сума страт перавысіла 146 млрд. рублёў. У параўнанні з аналагічным перыядам 1994 года рэнтабельнасць знізілася ў 3 разы (з 112,2 працэнта да 32,7 працэнта), сума пратэрмінаваных крэдытаў і працэнтаў па іх павялічылася ў 6 разоў і склала 1,9 трлн. руб.

Другое. Пан Багданкевіч у сваім інтэрв'ю газеце «Имя» ад 19.01.95 г. на пытанне адносна продажу Нацыянальным банкам 7 млн. долараў ЗША АКБ «Белбалтыя» (г. Мінск) заявіў, што Нацыянальны банк ажыццявіў толькі размен 880 тыс. долараў ЗША для падмацавання абменных пунктаў «Белбалтыі». Дык вось, карыстаючыся любімым выразам пана Багданкевіча, прыведзеная ў газеце аргументацыя ёсць не што іншае, як хлусня, паколькі ў акце праверкі работы Нацыянальнага банка дакументальна пацверджаны факт продажу гэтаму банку 7 млн. долараў ЗША (пасведчанне № 32008/1491 ад 28.09.95г.).

На многія разважанні наводзіць сам факт куплі гэтай валюты ў адным з нью-йоркскіх банкаў.

Указаныя 7 млн. ЗША, знайшоўшы зручную прычыну правядзення інтэрвенцыі на рынку наяўнай замежнай валюты, выдалі галоўным упраўленням Нацыянальнага банка па абласцях. Пры гэтым у спецыяльнай тэлеграме, накіраванай галоўным упраўленням, указвалася, што курс продажу валюты можа ўстанаўлівацца на 30—100 рублёў ніжэй за найменшы курс, устаноўлены камерцыйнымі банкамі, г. зн. валютнаму «хапугу» давалася магчымасць атрымаць свой даход тут жа, перайшоўшы ад аднаго акенца абменнага пункта да другога.

Гэтая акцыя, падмацаваная спецыяльным распараджэннем ад 18 верасня 1995 г. аб парадку размяшчэння і выкарыстання гэтай валюты, якое праз два дні, 20 верасня, адмяняецца новым распараджэннем № 31018/1315, у адпаведнасці з якім галоўныя ўпраўленні НБ вяртаюць наяўную валюту ў Цэнтральнае сховішча НБ. Узнікае законнае пытанне: для чаго ўсё гэта рабілася? Адказ гранічна ясны. Аказваецца, што ў былога старшыні Нацыянальнага банка існуюць свае, асаблівыя адносіны з АКБ «Белбалтыя», якому і прызначаліся гэтыя 7 млн. долараў.

У выніку гэтай аперацыі наш Нацыянальны банк атрымаў ад АКБ «Белбалтыя» камісію ў суме 2640 долараў ЗША, заплаціўшы пры гэтым амерыканскаму банку 19600 долараў ЗША.

Увесь гэты прыбытак ад рэалізацыі наяўнай валюты ў выніку дастаецца « самаму дастойнаму» з камерцыйных банкаў.

Праўда, застаецца пытанне. Навошта усё ж завезена з замежных банкаў 7 млн. долараў у новенькіх, у спецупакоўцы, банкнотах? Чаму перададзены толькі аднаму банку? Чаму па нізкаму курсу? Хто адкажа — Багданкевіч ці пракуратура?

Трэцяе. «Абвінавачанняў у свой адрас не прызнаю» — так сказана панам Багданкевічам у мінулай дзейнасці. А ў новай — прыйшоў наводзіць парадак і пісаць законы.

Аднак, будучы на пасадзе старшыні праўлення Нацыянальнага банка, маючы права заканадаўчай ініцыятывы, за гады работы праз Вярхоўны Савет панам Багданкевічам праведзены толькі два законы, што датычацца банкаўскай дзейнасці, і то вельмі далёкія ад дасканаласці.

Можна сказаць, што законапраектнай дзейнасцю ў Нацбанку ён сябе ніколі не абцяжарваў, хоць сістэма мае вострую патрэбу ў заканадаўчых і нарматыўных дакументах. Гэтая прававая «беззаконнасць» цяпер характэрная для рэгулявання многіх аспектаў банкаўскай дзейнасці, асабліва ў частцы фінансавых «МММ» і іншых кампаній, траставых і лізінгавых аперацый, вэксальным абароце і іншых. Да чаго гэта прыводзіць? Напрыклад, на працягу доўгага перыяду ў «Пріорбанку» радавым эканамістам учыняліся махлярскія аперацыі шляхам залічэння на «ліпавыя» рахункі валюты з наступным яе знішчэннем як за мяжой, так і ў нас у рэспубліцы. «Пріорбанк» панёс вялікія страты, закончана расследаванне. І гэты выпадак не адзінкавы.

Дык якія ж банкі пакінуў пан Багданкевіч у спадчыну, калі радавы банкір мог на працягу доўгага часу распараджацца народнымі грашыма як сваімі?

Чацвёртае. Так, заканатворчасцю Нацыянальны банк сябе не абцяжарваў, але ўжо калі браўся, дык пра сябе ніколі не забываў.

Шэраг артыкулаў Закона «Аб нацыянальным банку Рэспублікі Беларусь» складзены такім чынам, што фактычна выводзяць Нацыянальны банк з-пад кантролю Вярхоўнага Савета (артыкулы 8, 10, 13).

Прадастаўленае Вярхоўным Саветам Беларусі Нацыянальнаму банку права вызначаць на пасяджэннях праўлення расходы на ўтрыманне свайго апарату паставіла ў няроўныя ўмовы галоўны банк рэспублікі, выканаўчую і судовую ўлады. Так, расходы на ўтрыманне апошніх вызначаюцца Законам «Аб дзяржаўным бюджэце Рэспублікі Беларусь» на кожны чарговы год і могуць быць зменены толькі Вярхоўным Саветам, у той час як расходы на сваё ўтрыманне Нацбанк зацвярджае і змяняе самастойна.

Старшыня праўлення Нацыянальнага банка быў надзелены паўнамоцтвамі прымаць аднаасобныя рашэнні па самых жыццёва важных для эканомікі праблемах: асноўных напрамках грашова-крэдытнай палітыкі, функцыянаванню валютнага і крэдытнага рынкаў, гранічных памерах крэдытавання ўрада і банкаў, велічыні дысконтнай стаўкі і іншых.

Такім чынам, у пана Багданкевіча была неабмежаваная свабода дзеянняў, аднак накіроўваў ён яе не на карысць эканомікі рэспублікі. А цяпер спрабуе выратаваць свой аўтарытэт на старонках друку, крыўдзячыся і запэўніваючы ўсіх, што яго дзейнасць прадстаўлена ў скажоным святле.

Пятае. З'яўляючыся «хросным бацькам» стварэння ў рэспубліцы сістэмы прыватных і іншых акцыянерных банкаў, пан Багданкевіч ставіць сабе ў заслугу і ганарыцца тым, што даў ім права на жыццё шляхам «улівання» дзяржаўных грошай на іх станаўленне, якія паспяхова потым пераўтвораны пры дапамозе арганізаванай гіперінфляцыі з дзяржаўнай формы ўласнасці ва ўласнасць прыватных уладальнікаў.

Бо цяперашнія буйнейшыя банкі: «Белаграпрамбанк», «Белпрамбудбанк», «Белбізнесбанк» выраслі са 100-працэнтнага дзяржаўнага капіталу, які ствараўся працай некалькіх пакаленняў працаўнікоў, а ў выніку раптоўна апынуўся ў прыватных руках. Сёння доля недзяржаўнай уласнасці ў статутным фондзе «Белбізнесбанка» складае 90 працэнтаў, «Белпрамбудбанка» — 82 працэнта, «Белаграпрамбанка» — 76 працэнтаў, прычым больш за палову пакета іх акцый належыць калектывам, фізічным асобам. Натуральна, што асноўная маса прыбытку гэтых банкаў паступае «выбраным», якія ўмеюць рабіць «грошы з грошай», а не народу, на сродкі якога і былі створаны банкі.

Але галоўнае, што дзяржаўныя грошы ў выглядзе астаткаў на бюджэтных рахунках працавалі на прыватны сектар практычна бясплатна. А, як вядома, у рыначных умовах трэба плаціць за ўсё, або адпрацоўваць бясплатнае. Ці, на думку былога галоўнага банкіра, рынак — гэта калі дзяржаўная ўласнасць выкарыстоўваецца зусім бясплатна?

Чаго тут больш: нявопытнасці ў правядзенні палітыкі рэформаў, што праявілася ў неадэкватнасці рэфарміравання сектараў эканомікі, ці няўменне валодаць, кантраляваць, рэгуляваць сітуацыю?

Цяпер выканаўчая ўлада спрабуе выправіць гэтае становішча.

Шостае. Абвясціўшы рыначныя метады работы, пан Багданкевіч стаў апрабіраваць іх у банкаўскай сістэме. У выніку 5 банкаў ужо банкруты, а 8 — на мяжы гэтага.

Чаму гэта здарылася? Нават прафесару эканомікі аказалася не пад сілу кіраванне такой унікальнай сістэмай, як банкаўская. А што гаварыць пра людзей, далёкіх ад банкаўскай сферы, якім ён даверыў кіраваць велізарнымі грашовымі патокамі?

Толькі 15 старшынь камерцыйных банкаў, ці адна трэць з іх, адпавядаюць патрабаванням па прафесіянальнай падрыхтоўцы, на якую любіць спасылацца Багданкевіч.

«Лепшы сябар» Багданкевіча В. Дуднік, які прэтэндаваў на пасаду старшыні праўлення гомельскага кааператыўнага банка «Сож», двойчы не быў атэставаны па прычыне адсутнасці ў яго вышэйшай эканамічнай адукацыі (па спецыяльнасці ён фізік), а таксама стажу практычнай работы ў банкаўска-фінансавай сістэме. З трэцяга заходу з благаслаўлення Багданкевіча ён гэтую пасаду ўсё ж атрымаў. І што ў выніку? Банк — банкрут. І такіх прыкладаў нямала.

Такім чынам, банкаўская сістэма ў перыяд кіраўніцтва пана Багданкевіча развівалася хаатычна, працуючы чыста дзеля ўласных інтарэсаў. Ды і не магло быць інакш? Яблык ад яблыні падае недалёка. Бо замест нагляду, які быў прадпісаны па закону, пад кіраўніцтвам Багданкевіча сам апарат Нацыянальнага банка дапускаў грубейшыя парушэнні.

Нацыянальны банк і ўся банкаўская сістэма з лёгкай рукі іх кіраўніка аказаліся паражонымі заганай набыцця «Мерседэсаў» і стварэння «астраўкоў дабрабыту» за кошт грошай народа.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

У КАБІНЕЦЕ МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

МІНІСТР І. ДРАБЫШЭЎСКАЯ АТРЫМАЛА ВЫМОВУ І ПАЎГОДА НА АДПРАЦОЎКУ КАМАНДНАГА ГОЛАСУ

Некалькі гадзін заняло на пасяджэнні калегіі Кабінета Міністраў, якое 30 студзеня правёў прэм'ер-міністр Міхаіл Чыгір, абмеркаванне пытання аб кіраўніцтве сістэмай аховы здароўя і медыцынскай навукай у Рэспубліцы Беларусь.

Пастаноўка пытання была выклікана тым, што Служба кантролю, а таксама спецыяльная камісія ўрада, якія правяралі работу Міністэрства аховы здароўя, выявілі цэлы шэраг хібаў і парушэнняў у дзеяннях службовых асоб ведамства. У прыватнасці, як адзначана ў даведцы Службы кантролю Прэзідэнта, не заўсёды прадумана работнікі міністэрства падыходзілі да закупкі медыцынскага абсталявання і медыцынскіх прэпаратаў, «у ліцэнзійнай палітыцы міністэрства выразна праяўляюцца тэндэнцыі лабіравання інтарэсаў камерцыйных структур», у шэрагу выпадкаў не забяспечана ўстаноўка і эфектыўнае выкарыстанне набытых дарагіх апаратаў. На думку правяраючых, у Міністэрстве аховы здароўя адсутнічаюць канцэпцыі развіцця аховы здароўя, медыцынскай навукі, лекавага забеспячэння.

Сур'ёзнай памылкай міністэрства Служба кантролю Прэзідэнта лічыць і стварэнне АКБ «Беларускі медыцынскі банк», паслугамі якога, як паказала практыка, медыцынскія ўстановы не карыстаюцца, а старшыня праўлення банка з сумніўнай рэпутацыяй выкрадзены ў верасні 1995 года і лёс яго невядомы да гэтага часу, нягледзячы на выплачаны выкуп у суме 330 тысяч долараў.

Значная доля віны за гэта на пасяджэнні калегіі ўскладзена персанальна на міністра аховы здароўя Інесу Драбышэўскую, якая не змагла належным чынам размеркаваць абавязкі ў апараце, забяспечыць пастаяннае патрабаванне і кантроль за выкананнем прымаемых рашэнняў. І хоць, адзначалася на пасяджэнні, становішча спраў у беларускай ахове здароўя па шэрагу паказчыкаў лепшае, чым у іншых краінах СНД, а самой Інесе Драбышэўскай не адмовіш у працавітасці, цана хібаў і недапрацовак такая, што паўстала пытанне аб лёсе міністра.

Пасля доўгай і глыбокай дыскусіі Інесе Драбышэўскай аб'яўлена вымова і дадзена паўгода для навядзення парадку ў рабоце міністэрства і падначаленых яму структур. Праз шэсць месяцаў камісія Кабінета Міністраў і Служба кантролю Прэзідэнта прааналізуюць работу ведамства зноў. На працягу дзесяці дзён міністр павінна сваёй уладай прыцягнуць да адказнасці падначаленых, вінаватых у дапушчаных памылках і адступленнях ад устаноўленага парадку.

У пастанове калегіі вызначаны цэлы шэраг мер па павышэнню эфектыўнасці ў дзейнасці міністэрства.

БЕЛТА.

СІТУАЦЫЯ

«Я НІКОМУ НЕ ПАТРЭБНЫ»

Пракуратурай рэспублікі праведзена абагульненне практыкі пракурорскага нагляду за законнасцю і абгрунтаванасцю матэрыялаў па фактах самазабойства грамадзян.

Як сведчаць даныя, у рэспубліцы, асабліва ў апошнія 5 гадоў, назіраецца тэндэнцыя росту колькасці самазабойстваў. Калі ў 1990 годзе іх было 2095, то ўжо ў 1994 годзе ўчынілі самазабойства 3153 чалавекі (рост 51,2 працэнта). Фактычна, гэта больш чым у 2 разы перавышае колькасць наўмысных забойстваў.

Асаблівую трывогу выклікае той факт, што больш за 60 працэнтаў самазабойстваў учыняюць асобы, якія знаходзяцца ў найбольш працаздольным узросце (ад 30 да 60 гадоў).

Прафілактычнай работай па гэтай праблеме, якая пачынае станавіцца сацыяльным бедствам, практычна ніхто па-сапраўднаму не займаецца.

Сваякі і суседзі не заўсёды своечасова рэагуюць на заявы блізкіх і знаёмых, асабліва калі яны зыходзяць ад непаўналетніх дзяцей, якія выказваюць жаданне скончыць жыццё самагубствам.

Так, з матэрыялу па факту самазабойства В. Горбата — 1980 года нараджэння, учыненага ім 31.01.95 г., вынікае, што ён неаднаразова спрабаваў пакончыць жыццё самагубствам па нязначных прычынах (сварка ў сям'і і да т. п.). Аднак блізкія не здагадаліся паказаць сына ўрачу. І вось, застаўшыся адзін, Горбат павесіўся з-за таго, што незнарок разбіў акварыум.

У большасці людзей, якія пакончылі жыццё самагубствам, у крыві пры анатаміраванні быў выяўлены алкаголь. Як бачна, і тут п'янства да дабра не прыводзіць.

Адной з асноўных прычын самазабойства з'яўляецца цяжкае матэрыяльнае становішча.

У снежні 1994 года ў г. Слуцку пакончыў жыццё самагубствам бетоншчык ПМК-223 К. Савеня, 1958 года нараджэння. Напярэдадні жонцы і суседзям гаварыў, што з-за адсутнасці заработку ён не ведае, як утрымліваць сям'ю, як яму жыць далей. Маўляў, выйсце адно — павесіцца.

У сакавіку 1995 г. спрабавала пакончыць жыццё, выпіўшы некалькі упаковак лякарства Е. Вычканава, 1970 года нараджэння, якая дзякуючы своечасова аказанай дапамозе засталася жывой. У сваім тлумачэнні ўказала, што хацела памерці з-за таго, што не знайшла работу і знаходзілася ў цяжкім матэрыяльным становішчы.

У красавіку 1995 г. у г. Мінску пакончыў жыццё беспрацоўны А. Партасевіч, які пакінуў запіску: «Не знайшоў работы. Я паміраю, я нікому непатрэбны».

Усё больш частымі сталі выпадкі самазабойстваў з-за немагчымасці аддаць пазычаныя грошы. У сакавіку 1995 павесіўся ў сваім доме В. Паборцаў. Ён пазычаў грошы ў знаёмых, а затым здаваў пад працэнты мужу і жонцы Шурко, якія зараблялі на камерцыі. Апошнія, атрымаўшы ад Паборцава больш як 20 тысяч долараў ЗША, збеглі. Сям'і Паборцава пачалі пагражаць і патрабаваць вярнуць грошы. Не маючы магчымасці вярнуць грошы, Паборцаў незадоўга да смерці сказаў, што яму нічога не застаецца, як пакончыць жыццё самагубствам, каб засцерагчы сваіх блізкіх ад расправы. Што і зрабіў.

Праблема росту самазабойстваў не можа не хваляваць. У мірны час мы губляем людзей, якія чакалі нашай дапамогі, увагі, спачування.

На прайшоўшай калегіі пракуратуры звернута ўвага на недахопы пры праверцы матэрыялаў па фактах самазабойстваў. Пракурорам на месцах па загаду выконваючага абавязкі Генеральнага пракурора Рэспублікі Беларусь Васіля Капітана накіравана прадпісанне «Аб узмацненні нагляду за законнасцю вырашэння матэрыялаў, звязаных з самазабойствам грамадзян». Па гэтым пытанні прынята рашэнне праінфармаваць Прэзідэнта.

Аляксей ТАРАНАЎ,
старшы памочнік Генеральнага пракурора.

ФОТАСЛОВА

Яўген ПЯСЕЦКІ

Паміраюць птушкі не ў нябёсах —
На зямлі, дзе людзі паміраюць.
У сумётах, у пракосах росных
Прадвызначанасць скорана прымаюць.

Паміраюць птушкі не ад шчасця —
Ад тугі, як людзі паміраюць.
Божа даў ім над зямлёю ўзняцца,
Ды не даў забыць, дзе іх чакаюць.

Усе мы — нібы птушкі ў гэтым свеце,
Запавет спрадвечны носіць кожны:
Нарадзіся на зямлі,
Жыві ў палёце,
У зямлю вярніся, ў кут апошні.

НАРАДЫ

ПЛЮС І МІНУС «КРОЧАЦЬ» ПОБАЧ

26 студзеня ў зале пасяджэнняў Гродзенскага аблвыканкома было няшмат свабодных крэслаў. 460 чалавек («вертыкальная» ўлада, кіраўнікі ўзбуйненых прадпрыемстваў з горада і вёскі, іншыя кадры) сабраліся, каб прааналізаваць вынікі працы ў леташнім годзе і вызначыць задачы, як кажуць, далей.

Паводле слоў старшыні аблвыканкома Аляксандра Дубко, летась удалося вырашыць галоўныя задачы: забяспечыць вобласць энергетычнымі рэсурсамі, зменшыць тэмпы падзення вытворчасці, а ў некаторых галінах нават дабіцца плюсавых паказчыкаў. 70 прамысловых прадпрыемстваў (33 працэнты) памянялі структуру вытворчасці, аднавілі старыя і адшукалі новыя гаспадарчыя сувязі і ў ніку выраблі больш прадукцыі. Аднак астатнія 67 працэнтаў прадпрыемстваў (асабліва лёгкай, драўнаапрацоўчай, машынабудаўнічай прамысловасці) працягваюць мінусаваць — у прыватнасці аб'яднанне «Гроднабутак» — на 2 мільёны пар абутку, Лідская абутковая фабрыка — прыкладна на 5 мільёнаў пар. Няма абаротных сродкаў, сыравіны, па-ранейшаму «ракавай пухлінай» з'яўляюцца неплацяжы.

Паводле слоў дырэктара гродзенскага аб'яднання «Азот» Валерыя Лангова, «прамысловасць завязла ў падатках і вельмі крыўдна, што ўсе яны ўключаюцца ў сабекошт прадукцыі, што робіць яе неканкурэнтаздольнай». В. Лангоў лічыць, што трэба вызначыць галоўныя падаткі, якія ўключаюцца ў сабекошт вырабаў, тады ў прадпрыемстваў з'явіцца магчымасць атрымаць прыбытак, і ўжо з яго можна будзе выплаціць астатнія падаткі.

У сельскай гаспадарцы таксама то плюс, то поўны правал. Скажам, у СКП «Кастрычнік» Гродзенскага раёна сёння гадуюць больш свіней, чым ва ўсіх разам узятых гаспадарках Астравецкага раёна. Гродзенскі раён ужо паўгода працуе з прыбаўкай па малаку і ялавічыне, а шмат дзе — ні малака, ні мяса, адны «слёзы». Даходзіць да абсурду: некаторыя гаспадаркі скарацілі плошчы пад бульбу да... 25 гектараў і атрымалі ажно па 41 (?!) цэнтнеру ўраджайнасці. Відавочна, што пры падобнай гаспадарцы ранняй не дапаможа ніякая фінансавая падтрымка дзяржавы.

Апладысментамі сустрэлі ўдзельнікі нарады выступленне старшыні калгаса «Свіслач» Гродзенскага раёна Васіля Густыра. Паводле яго слоў, у гаспадарцы няма высокакваліфікаваных спецыялістаў, нікому і таму інвестфонды дзяржавы ёю ўдзелу. Тым не менш, калгас сёння нікому не вінаваты дзяржаве, рэгулярна выплачвае зарплату, набыў летась за 700 мільёнаў рублёў тэхніку МТЗ. Акрамя таго, за тры апошнія гады ў «Свіслачы» за свае грошы заасфальтавалі вясковыя вуліцы, газіфікавалі каля сто кватэр, будуюць жыллё. Тут няма праблем з мінеральнымі ўгнаеннямі, адрамантавана ўся тэхніка, яшчэ да 1 студзеня ўсё насенне даведзена да першакласных кандыцый. Адкуль на ўсё гэта грошы?

— Нас корміць наша зямля, — гаворыць В. Густыр. — Сярэдняя ўраджайнасць зернебабовых за апошнія 10 гадоў — больш як 50 цэнтнераў з гектара. Упэўнены, што ніхто ў вобласці не прадае столькі збожжа з гектара сельгасугоддзяў, колькі мы. Прычым з прададзеных дзяржаве 1650 тон — 1010 тон прыпадае на пшаніцу, якая вырошчваецца толькі па інтэнсіўнай тэхналогіі.

Другая крыніца грашовага даходу — жывёлагадоўля. У параўнанні з 1990 годам пагалоўе буйной рагатай жывёлы павялічылі на 5 працэнтаў. Няма прэтэнзій да мясакамбіната — гэта 300 мільёнаў рублёў у месяц. Гармалзавод цудоўна разлічваецца за малако, а гэта яшчэ 10 мільёнаў штодзень.

Неблагую прыбаўку атрымлівае калгас і ад агародніны, хаця гэта толькі палова ад паказчыкаў 1990-га года. Няма рынку збыту, сховішчаў.

— Але няхай дарэчы мне калі і га праца, — гаварыць старшыня, — аднак я вазьму ў вобласці агародныя гаспадаркі, якія маюць такую ж, як у нас, ураджайнасць, выдатную вытворчую базу, і тым не менш смаглі не плацяць людзям зарплату і маюць мільярдныя даўгі дзяржаве.

А ў «Свіслачы» даўгоў няма. Больш таго, звыш мільярда рублёў калгасу вінаваты гродзенскі гарплодаагароднінагандаль — арганізацыя, на думку В. Густыра, зусім непатрэбная. Ён прапануе: гандаль агароднай прадукцыяй вінен быць у руках вытворцаў, а асобныя магазіны трэба перадаць агародніцкім гаспадаркам, як гэта было ў 80-х гадах.

Шмат павучальнага і на многіх іншых прадпрыемствах вобласці. Але што перашкаджае асэнсаваць пазнанае ў такіх ва вясковых умовах? Ці не наша «зверху», ці не тут «загваздка»? Толькі ў кадрах (дарэчы, у Гродне летась памяняліся кіраўнікі на 18 прадпрыемствах з 47) ці ў нечым іншым, больш глабальным?

На жаль, грунтоўнага аналізу гэтай, ды і іншых праблем, на нарадзе не атрымалася. Лічбаў і фактаў прагучала мноства. Аднак за іх канстатацыяй на другі план адыходзіла галоўнае: як выправіць становішча, якія канкрэтныя меры неабходна прыняць на ўзроўні вобласці і рэспублікі? Зрэшты, іншага цяжка было і чакаць. Бо хіба можна за пару гадзін падрабязна і ўдумліва засяродзіцца на праблемах і прамысловасці, і сельскай гаспадаркі, і аховы здароўя, і барацьбы са злачыннасцю... Да таго ж, падобныя мерапрыемствы абыходзяцца ў пэўную і, відаць, немалую «капейку». І калі ўжо сабраліся людзі з усёй вобласці, дык ці трэба было «распыляцца», каб пагаварыць патроху аб усім?

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ЮРЫДЫЧНАЯ КАНСУЛЬТАЦЫЯ

НОВЫЯ ЛЬГОТЫ МНАГАДЗЕТНЫМ І АДЗІНОКІМ МАЦІ

Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 20 кастрычніка 1995 г. № 443 «Аб дадатковых мерах па ахове мацярынства і дзяцінства» прадугледжана прадастаўленне з 1 студзеня 1996 года маці, якія выхоўваюць траіх і больш дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў, а таксама адзінокім маці, якія маюць дваіх і больш дзяцей такога ж узросту, аднаго вольнага ад работы дня ў тыдзень з аплатай яго ў памеры сярэдняга дзённага заработку.

У сувязі з упамянёным Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і ў выкананне яго Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь пастановай ад 15 снежня 1995 г. № 691 зацвердзіў Палажэнне аб парадку прадастаўлення і аплаты свабоднага ад работы дня ў тыдзень маці, якія выхоўваюць траіх і больш дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў, а таксама адзінокім маці, якія маюць дваіх і больш дзяцей такога ж узросту.

Згодна з гэтым Палажэннем свабодны ад работы дзень у тыдзень з аплатай яго ў памеры сярэдняга дзённага заработку прадастаўляецца:

маці, якія выхоўваюць траіх і больш дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў;

адзінокім маці, разведзеным жанчынам і ўдовам, якія не замужам і выхоўваюць дваіх і больш дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў;

бацькам, якія выхоўваюць без маці дваіх і больш дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў (у сувязі са смерцю маці, пазбаўленнем яе бацькоўскіх правоў і па іншых прычынах);

жанчынам, пад апекай ці папячыцельствам якіх знаходзяцца двое і больш дзяцей-сірот, якія засталіся без апекі бацькоў, ва ўзросце да 16 гадоў.

Свабодны ад работы дзень у тыдзень указаным вышэй асобам прадастаўляецца пры ўмове, што яны працуюць поўны рабочы тыдзень (незалежна ад графіка работы) і дзеці выхоўваюцца і жывуць у сям'і. Свабодны ад работы дзень у тыдзень прадастаўляецца да таго дня, калі старэйшаму з дзяцей споўніцца 16 гадоў. Не дапускаецца перанос і падсумоўванне гэтых дзён для далейшага прадастаўлення іх у сукупнасці.

Свабодны ад работы дзень у тыдзень не прадастаўляецца:

калі дзеці (адзін з іх) знаходзяцца ў дзіцячай установе на дзяржаўным (поўным або няпоўным) забеспячэнні;

калі ў сям'і выхоўваюцца дзеці ва ўзросце да 16 гадоў, якія працуюць або вучацца ў прафесіянальна-тэхнічных і сярэдніх спецыяльных навучальных установах.

Для прадастаўлення свабоднага ад работы дня ў тыдзень асобы, якія маюць права на гэта, звяртаюцца ў аддзел кадраў прадпрыемства, установы, арганізацыі з пісьмовай заявай адпаведнай формы, прадугледжанай Палажэннем і зацверджанай Кабінетам Міністраў Рэспублікі Беларусь:

«Прашу прадаставіць мне свабодны ад работы дзень у тыдзень у адпаведнасці з Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 20 кастрычніка 1995 г. № 443 «Аб дадатковых мерах па ахове мацярынства і дзяцінства».

Да заявы прыкладаюцца наступныя дакументы:

копіі пасведчанняў аб нараджэнні дзяцей;

даведка аб саставе сям'і;

даведкі са школы ці іншай навучальнай установы (для дзяцей старэй за 6 гадоў). Адзінокія маці прадастаўляюць таксама даведку з органаў ЗАГСа аб падставе ўнясення ў пасведчанне аб нараджэнні дзіцяці звестак аб бацьку, разведзеныя — копію пасведчання аб скасаванні шлюбу, удовы — копію пасведчання аб смерці бацькі дзяцей.

Абавязваюся неадкладна паведаміць аб заключэнні шлюбу, змяшчэнні дзіцяці ў дзіцячую ўстанову на дзяржаўнае забеспячэнне, усынаўленні дзіцяці іншай сям'ёй, пазбаўленні бацькоўскіх правоў, смерці дзіцяці, яго паступленні на работу і іншых абставінах, якія цягнуць спыненне прадастаўлення свабоднага дня ў тыдзень.

Заява прынята_____199_г. №______
__________199_ г. __________
(подпіс заяўніка)

Пры ўзнікненні абставінаў, якія цягнуць спыненне або аднаўленне прадастаўлення маці свабоднага ад работы дня ў тыдзень (усынаўленне, нараджэнне дзіцяці, заключэнне або скасаванне шлюбу, смерць члена сям'і, пазбаўленне бацькоўскіх правоў, змяшчэнне дзіцяці ў дзяржаўную дзіцячую ўстанову), прадастаўленне свабоднага дня спыняецца ці аднаўляецца з тыдня, які ідзе за тым, у які ўзніклі гэтыя абставіны.

Калі маці адначасова мае права на свабодны ад работы дзень у тыдзень і дадатковы свабодны дзень у месяц, прадугледжаны часткай першай артыкула 167² КЗаП Рэспублікі Беларусь (выхоўвае дзіця-інваліда ва ўзросце да 16 гадоў), а таксама артыкулам 10 Закона Рэспублікі Беларусь ад 29 мая 1991 года «Аб прыярытэтным сацыяльна-культурным і эканамічным развіцці вёскі і аграпрамысловага комплексу» (занятая непасрэдна ў вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі), то гэтыя дні прадастаўляюцца па жаданню жанчыны па адной з падстаў.

Аплата свабоднага ад работы дня ў тыдзень праводзіцца ў дзень выдачы заработнай платы за кошт сродкаў наймальніка.

Свабодны ад работы дзень прадастаўляецца ў любы рабочы дзень тыдня па жаданню асоб, якія маюць на гэта права.

Віктар ДАМАШЭВІЧ,
галоўны спецыяліст юрыдычнага аддзела Савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі.

«БЕЛАРУСЬ — ВЯЛІКАЯ ЗАЛА ЧАКАННЯ».
І НЕ ТОЛЬКІ ДЛЯ ТЫХ, ХТО ШУКАЕ Ў ЁЙ ЧАСОВАГА ПРЫТУЛКУ

На пытанні карэспандэнта «Звязды» адказвае Турэ Берэсен, Вярхоўны камісар упраўлення па справах бежанцаў прадстаўніцтва ААН на Беларусі.

— Беларускае прадстаўніцтва УВКБ ААН было адкрыта ў верасні мінулага года як пакуль апошняе ў краінах СНД: адзінаццатае з усіх дванаццаці дзяржаў (толькі ў Малдове пакуль няма такога прадстаўніцтва). Але яшчэ да яго адкрыцця ў прадстаўніцтве ААН займаліся нашымі пытаннямі. Сёння мы маем на ўліку каля 4 тысяч чалавек. Яны ўсе з так званага далёкага замежжа. Акрамя гэтага, ёсць прыблізна 30 тысяч бежанцаў з краін былога Саюза... У асноўным да нас звяртаюцца беларусы з Літвы і Латвіі, ёсць людзі з Грузіі, Таджыкістана, Казахстана. Тыя патокі людзей, якія праходзяць праз тэрыторыю Беларусі, прынцыпова не адрозніваюцца ад патокаў на Украіне, у Расіі — на еўрапейскай частцы былога Саюза.

— Ці існуюць у такім разе асаблівыя, менавіта беларускія праблемы ў жыцці бежанцаў і ў рабоце з імі?

— У адной галіне Беларусь істотна адрозніваецца ад Украіны і Расійскай Федэрацыі: тут няма дзеючага закона аб бежанцах. Гэта значыць няма на практыцы паняцця «бежанец». Людзі, якія прыбываюць, разглядаюцца як нелегалы. Паводле прынятых і ўступіўшых у сілу законаў і ўказаў, ёсць магчымасць атрымаць не толькі статус бежанца, але і прытулак праз прэзідэнцкую адміністрацыю. Але не спрацоўвае ні тое, ні другое. Беларускі Закон аб бежанцах, пабудаваны на міжнародных канвенцыях, — цудоўны закон. Ён падпісаны прэзідэнтам, уступіў у сілу з 1 ліпеня, але ён не прымяняецца.

— Што рабіць, напрыклад, тым людзям, якіх усе, нават прэзідэнцкая адміністрацыя, адпраўляюць назад, у Расію?

— Магу сказаць ад імя свайго кіраўніцтва: няхай звяртаюцца ў нашы маскоўскія прадстаўніцтвы. Сітуацыя ў Беларусі для бежанцаў неспрыяльная. Мы хочам нейкім чынам прадухіліць сітуацыю, калі Беларусь можа стаць яшчэ ў большай меры, чым зараз, вялікай залай чакання для людзей, якім няма куды звяртацца.

— Не сакрэт, што пэўную колькасць злачынстваў учыняюць на Беларусі людзі, якія прыехалі з-за мяжы. Ці бываюць у вашай рабоце выпадкі падману, якія ў гэтай сітуацыі не выключаны?

— Напэўна, бываюць, але не нам меркаваць. Вызначэнне статусу бежанца — гэта задача беларускіх уладаў. Наша задача — усяляк садзейнічаць беларускім уладам, каб пайшоў гэты працэс. Вядома, калі скапілася вялікая колькасць замежнікаў, то ўсяк бывае. Нелегалы, камерсанты, кантрабандысты, любыя нягоднікі, людзі, якія едуць на Захад у пошуку лепшага жыцця (на што яны, вядома ж, маюць права — калі атрымаецца)... Бяда ў тым, што афіцыйна мы не ведаем, хто бежанец, хто не. Бо няма магчымасці атрымаць афіцыйнага пацвярджэння гэтага «тытула» ад беларускіх міграцыйных службаў, якія павінны рабіць апытанне людзей і вызначаць статус згодна з беларускім заканадаўствам. З усімі адсюль вынікамі. Калі чалавек не падпадае пад статус бежанца, яго можна дэпартаваць, калі наадварот — ён трапляе пад міжнародную абарону. Мы павінны падштурхоўваць улады краіны, каб працаваць у рамках міжнароднага права.

— Я ведаю, што сярод гэтак званых «нелегалаў» сустракаюцца людзі з вельмі цяжкім лёсам...

— Многія з тых, хто прыходзіць да нас, ужо даўно жывуць на Беларусі. Напрыклад, афганцы, якія прыехалі сюды дзецьмі-сіротамі ва ўзросце сямі гадоў. Зараз ім ужо па дваццаць. Яны не маюць права на сумленную працу, не могуць і вярнуцца ў Афганістан. Там ідзе вайна. УВКБ туды нікога не рэпатрыіруе. Ёсць сем'і, асобных членаў якіх збівалі суседзі за тое, што яны «чарнаскурыя», але калі яны звяртаюцца ў міліцыю, то чуюць: калі ў вас няма прапіскі, то нічым не можам вам дапамагчы. Гэтыя людзі — зусім бяспраўныя. УВКБ — не краіна, і гэтыя людзі не знаходзяцца на нашай тэрыторыі...

Вядома, ёсць бежанцы з ірана-іракскага рэгіёна. Многія, маючы сваякоў на Захадзе, імкнуцца ў Скандынавію праз Літву, у Германію — праз Польшчу. Але застаюцца на Беларусі, бо не хапае сродкаў. Калі паглядзець на ўсіх замежнікаў, што знаходзяцца на тэрыторыі Беларусі, то нас (дарэчы, і МУС таксама) здзіўляе, што нікуды не звяртаюцца в'етнамцы. Іх запрашалі некалі на працу, яны працавалі і зараз па-свойму працуюць. Да 95 працэнтаў — афганцы. У іх няма асаблівага жадання трапіць на Захад, гэта больш характэрна для прадстаўнікоў іншых краін. Але гэтыя людзі проста не ведаюць, куды падзецца. Хто вучыўся тут, хто быў на службе ўладаў, што карысталіся падтрымкай Савецкага Саюза. І яны трапілі сюды. Што не дзіўна. Бо там, калі, напрыклад, твой брат зрабіў нешта дрэннае — усё роўна, ён гэта зрабіў, ці ты, ці яшчэ нехта з сям'і. Гэтыя звычаі могуць нам здавацца дзіўнымі, але яны ўсё ж рэальна адбіваюцца на лёсах гэтых людзей...

Невялікая колькасць палесцінцаў літаральна два месяцы таму стала, як мы гэта называем, бежанцамі на месцы. Гэта тыя, хто пакінуў Газу і заходні бераг ракі Іардан у 67-м годзе, у час вайны. З таго часу яны жывуць у Лівіі. Раптам Кадафі вырашыў «вызваліцца» ад палесцінцаў... Грамадзянства ў іх ніколі не было, яны тут вучацца. Маюць егіпецкія пашпарты, у якіх указана, што яны не маюць права на ўезд у Егіпет. Іх бацькі жывуць зараз у палатках на мяжы Лівіі і Егіпта. Людзі прыходзяць да нас і пытаюцца: «Што нам рабіць?» Пры адсутнасці пэўных структур для вызначэння статусу бежанца іх становішча, мякка кажучы, незайздроснае.

— І якую дапамогу, акрамя пасведчання з гадавым тэрмінам сапраўднасці сёння «беларускія» бежанцы маюць ад ААН?

— Мы аказваем матэрыяльную дапамогу толькі тым, хто церпіць вялікую нястачу. Гэта часткова звязана з тым, што іх статус яшчэ нявызначаны — гэта значыць невядома, хто яны такія.

Мы імкнёмся да таго, каб людзі самі спраўляліся са сваёй сітуацыяй. Асабліва гэта датычыцца да маладых, якія не павінны трапляць у залежнасць ад матэрыяльнай дапамогі. Вядома, калі гаворка ідзе пра старых людзей або пра сем'і з мусульманскіх краін, што складаюцца з адных жанчын, то ім мы дапамагаем. Мы скарацілі колькасць тых, хто атрымлівае дапамогу, амаль напалову, пры гэтым павялічыўшы сумы для кожнай сям'і. Бывае, што чалавек мае патрэбу ў аперацыі, а гэта таксама не заўсёды бясплатна... Трэба рэальна глядзець на сітуацыю. Калі мы пачнём шчодра раздаваць дапамогу людзям, якія імкнуцца атрымаць статус бежанца, з пункту гледжання беларускага насельніцтва гэта можа здацца вельмі несправядлівым: зараз жыхары Беларусі самі жывуць у няпростай сітуацыі. Да таго ж, гэта можа прывесці да павелічэння колькасці людзей, якія прыязджаюць сюды з Расіі. Там таксама несалодка: з краін «трэцяга свету» нелегалаў, што шукаюць статусу бежанца, у Расіі каля 1,5 мільёна. Плюс свае «гарачыя кропкі»... Мы заклапочаны тым, што ў Беларусі яшчэ не сталі кантраляваць гэтую сітуацыю. Як сведчыць сусветны вопыт, цяжка кіруемая сітуацыя можа стаць увогуле некіруемай.

— Ваша арганізацыя для поспеху справы павінна мець цесныя кантакты з міграцыйнымі службамі, МУС, іншымі структурамі. А на самай справе?

— Адна з нашых задач — азнаёміць «ключавых» людзей з міністэрстваў і ведамстваў з міжнароднымі правіламі «гульні», гэта значыць з міжнародным гуманітарным правам і правам бежанцаў. З гэтай мэтай мы праводзім курсы, семінары. Многія людзі, напрыклад, не ведаюць, што паводле беларускага закона чалавек, які пры разглядзе яго справы міграцыйнай службай атрымаў адмову, мае права абскардзіць рашэнне ў судзе. З 30 студзеня ў нас пачынаецца трохдзённы рабочы семінар для 22 суддзяў. Яны таксама павінны быць падрыхтаваны. Праз тыдзень пасля гэтага правядзём курсы для 30 выкладчыкаў Акадэміі МУС. Гэта толькі пачатак даволі вялікага цыкла мерапрыемстваў.

Вядома, не кожны міліцыянер павінен стаць спецыялістам па пытаннях бежанцаў, але ён павінен азнаёміцца з поглядам на гэту праблематыку сусветнага супольніцтва. Днямі я прачытаў у адной з беларускіх газет матэрыял аб тым, як былі злоўлены на літоўскай мяжы 48 чалавек з Пакістана і Шры-Ланкі. Тон артыкула быў такі, што не ўяўляецца, як на Захадзе яна магла б быць апублікавана ўвогуле. Рэдактар быў бы аддадзены пад суд за расавую дыскрымінацыю. Так што на Беларусі ўсё ж трэба праводзіць пэўную работу...

Таццяна СНІТКО.

МУКІ СУМЛЕННЯ

Дзіўная штука — чалавечае сумленне. Аказваецца, яно ёсць нават у тых, каго часам і чалавекам назваць ужо цяжка...

Амаль цэлы год грамадзянін Ш. значыўся ў вышуку за забойства пятнаццацігадовага хлопчыка. І вось не вытрымаў, сам прыйшоў у Жлобінскае аддзяленне ўнутраных спраў на транспарце і, ва ўсім прызнаўшыся, здаўся.

БЕЛТА.

НА ВІЦЕБШЧЫНЕ

КРЭДЫТНЫЯ КАРТКІ ПА-ПОЛАЦКУ

Гарэлкай замест грошай разлічыўся з Какоўчынскай сярэдняй школай Сенненскага раёна Талачынскі крухмальны завод. Школьнікі і педагогі вырасціўшы бульбу, іншае месца для яе рэалізацыі не знайшлі. А згадзіўшыся на пастаўленыя ўмовы, сабраліся на нараду: што рабіць з выручкай? Як паведамляе абласная газета «Народнае слова», гарэлку піць не сталі, хоць і кампанія была добрая, а вырашылі шукаць збыт прадукту.

Як у часы натуральнага абмену, усё часцей наміналамі выступаюць розныя тавары. У Віцебскай вобласці імі становяцца не толькі такія рэчы, якія лёгка збыць, але і рэдка запатрабуемыя пакупнікамі: элктрасвердзелы, гадзіннікі, зліўныя бачкі, а адзін з калгасаў прапанаваў у якасці разліку ...гной. Аднак усё роўна запазычанасць па заработнай плаце вялікая, напрыканцы мінулага года яна дасягала 32 мільярды рублёў. Новы пачаўся з доўгам у 11 мільярдаў, нягледзячы на ўсе прынятыя меры.

У гэтых умовах цікавы, бадай, вопыт Полацкага аўтарамонтнага прадпрыемства, дзе на жадаючых працаўнікоў заведзены рахункі, з якіх вядзецца разлік за прадаваемыя прадукты штодзённага попыту, уключаючы хлеб і малако. А харчовыя тавары прадпрыемства атрымлівае па бартэру па больш таннай цане, па якой, дарэчы, і адпускае. Такім чынам, патрабуецца менш абаротных наяўных грошай, якіх не хапае. Як паведаміў карэспандэнту старшыня Полацкага гарвыканкома Канстанцін Хоміч, вопыт аўтарамонтнікаў будзе распаўсюджаны.

ВАЎКА СУСТРЭНЕШ ЧАСЦЕЙ, ЧЫМ АВЕЧКУ

Калі раней ледзь не ў кожнай гаспадарцы можна было сустрэць атару, то цяпер засталося ў Віцебскай вобласці ўсяго 14 спецыялізаваных авечкагадоўчых калгасаў з 8 тысячамі галоў. За пяцігодку статак скараціўся ў восем разоў. Калі і далей так пойдзе, то ваўка пад Віцебскам сустрэнеш часцей, чым уладальніцу каштоўнага футра. Шэры статак, наадварот, патроіўся.

Абнадзейвае хіба тое, што вытворчае аб'яднанне «Віцебскавечкапром» пабудавала цэх па мыццю воўны. Значыць, спадзяюцца штосьці і настрыгчы...

МАЛЕНЬКІЯ МЫШЫ, ЗАТОЕ ПА 5 ТЫСЯЧ...

Новы год па ўсходнім календары ў поўным узбраенні сустрэла віцебскае вытворчае аб'яднанне «Даламіт». Каб дагадзіць адразу і вогненным пацукам, і чырвоным мышам, асвоілі выраб гліняных грызуноў двух варыянтаў.

Пяцісантыметровых мышэй прадаюць па 5 тысяч рублёў, а ўтрая буйнейшых пацукоў — па 25 тысяч. Вось толькі наўрад ці дазволіць гэта прадпрыемству выбрацца з даўгоў, хіба што сувеніры акажуцца на шчасце...

НЕ БЫЛО Б ШЧАСЦЯ, ДЫ НЯШЧАСЦЕ ДАПАМАГЛО

Моцную калядную завею не вытрымала старая ферма ў калгасе «Міёрскі». Абваліўся дах, паўзлі сцены. Але ўсіх 200 кароў удалося выратаваць.

Згодна з заключэннем камісіі па надзвычайных сітуацыях, якая прызнала здарэнне стыхійным бедствам, Віцебскі аблвыканком выдзеліў гаспадарцы 187 мільёнаў рублёў. Аднак латаць дзіркі ў даху і сценах у калгасе не збіраюцца. Сродкі вырашана накіраваць на завяршэнне замарожанага будаўніцтва фермы, прызначанай на ўтрыманне акурат 200 кароў.

«НАДЗЕЯ» ПРАПАНУЕ ПАДКАРЭКЦІРАВАЦЬ ВОІНСКІ СТАТУТ

Адну з вайсковых часцей наведала дэлегацыя аршанскай арганізацыі партыі «Надзея». У саставе групы былі псіхолаг і ўрач. Пазнаёміўшыся з бытам салдат тэрміновай службы, жанчыны сустрэліся з афіцэрамі і выказалі ім шэраг прапаноў па лепшай адаптацыі хлопцаў, якія прызваны ў асноўным з Оршы і блізкіх вёсак.

Афіцэры былі згодны з гасцямі, аднак дысцыпліна не дазваляе вольнасцей. Дэлегаткі заявілі ў адказ аб сваім намеры ўвайсці ва ўрад з прапановай аб змяненні воінскага статута, які павінен дапускаць магчымасць больш цесных кантактаў салдат тэрміновай службы з насельніцтвам.

«РАТАВАННЕ» ЗНОЙДЗЕЦЕ Ў ПАСТАВАХ

Біблейскі цэнтр «Ратаванне» пачаў сваю дзейнасць у Паставах. Сродкі на будаўніцтва храма, які адчыніўся ва ўрачыстай абстаноўцы, сабралі веруючыя.

Цяпер Паставы могуць лічыць сябе цэнтрам духоўнага адраджэння на захадзе Віцебшчыны. Тут дзейнічаюць сем храмаў розных канфесій. Сярод іх — помнік абароннага дойлідства касцёл Іаана Хрысціцеля ў вёсцы Камаі. Узведзены ў 1603—1606 гадах, ён злучыў у сабе элементы архітэктуры готыкі і рэнесансу. Таўшчыня сцен збудавання — два метры, у галоўны фасад умураваны гарматныя ядры, на хорах касцёла ўстаноўлены арган канца XVIII стагоддзя.

РЭКОРДЫ ПА-ВІЦЕБСКУ

Уласную Кнігу рэкордаў Гінеса завяла на сваіх старонках абласная газета «Народнае слова». Адкрыла рубрыку паведамленне аб рэкордзе токара (ён жа — слесар, зваршчык, фрэзероўшчык, шліфоўшчык) Віцебскай дыстанцыі пуці Міхаіла Арашонка, у працоўнай кніжцы якога — 410 заахвочвальных запісаў.

Рабочы, які разменяў восьмы дзесятак, на пенсію не спяшаецца, і яго ніхто не збіраецца звальняць, хоць у аддзеле кадраў — чарга на вакантныя месцы. Спраўна падае свае 20 рацыяналізатарскіх прапаноў у год, і, хоць 52 гады назад у працоўнай кніжцы зроблены адзіны запіс аб прыёме на работу, яна ў яго «шматтомная», і не адна старонка яшчэ, бадай, дабавіцца.

Паліна АЛЯКСАНДРАВА.

ФРАКЦЫЯ САЦЫЯЛ-ДЭМАКРАТАЎ НЕ ВЫТРЫМАЛА ПРАВЕРКІ ЧАСАМ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

памятаюць, як у дзень афіцыйнай рэгістрацыі фракцый кіраўнік сацыял-дэмакратаў Леанід Сечка шукаў нехапаючых людзей. Схіліць на свой бок яму тады ўдалося толькі чацвярых, і вось адзін з іх аказаўся «траянскім канём». Дарэчы, прозвішча В. Кучынскага было апошнім у спісе членаў фракцыі «Беларусь».

Калі я заўчора размаўляў з Леанідам Сечкам, то, на сваё здзіўленне, не заўважыў у яго паводзінах і словах разгубленасці. Можна нават сказаць, што сацыял-дэмакраты недзе нават дапускалі падобнае развіццё падзей і былі да гэтага маральна падрыхтаваны. Тым не менш, старшыня Партыі народнай згоды ўпэўнены ў надзейнасці 14 парламентарыяў, якія засталіся, і перакананы, што рана ці позна фракцыя ўсё ж будзе адноўлена. Рэзервы ён бачыць у першую чаргу ў асобе дэпутатаў, якія пакуль не далучыліся да ніводнага аб'яднання (хоць такіх амаль не засталося. — Аўт.), а таксама спадзяецца на тых парламентарыяў, што некалі будуць даабраны ў Вярхоўны Савет. Праўда, што датычыцца апошняга аргумента, то тут яшчэ пакуль ніхто нічога дакладна не можа сказаць, таму сп. Сечку можна пажадаць хіба што жалезнай вытрымкі.

Тым часам у сценах парламента выказваецца меркаванне, што сацыял-дэмакратам мэтазгодна было б далучыцца да фракцыі «Грамадзянскае дзеянне». Дарэчы, кіраўнік гэтага аб'яднання Станіслаў Багданкевіч не адмаўляе такой магчымасці. Ён лічыць, што нават калі не будзе прынята афіцыйнага рашэння аб аб'яднанні фракцый, то прадстаўнікі сацыял-дэмакратаў паасобку будуць далучацца да лібералаў. Дарэчы, Багданкевіч выказаў думку, што за кошт гэтага фракцыя «Грамадзянскае дзеянне» можа павялічыць сваю колькасць да 30 чалавек, што, згодна з Часовым рэгламентам, дасць магчымасць ёй быць прадстаўленай у Прэзідыуме Вярхоўнага Савета. У сваю чаргу Леанід Сечка да ідэі аб'яднання з лібераламі адносіцца з халадком і паведаміў, што перамоў наконт гэтага не вялося.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

РАСПАРАДЖЭННЕ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 27рп

Аб будаўніцтве і размеркаванні жылля

Кіраўніцтвам справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Кіраўніцтву справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь:

завяршыць у III квартале 1996 г. будаўніцтва жылога дома № 17 у мікраёне Малінаўка-7 у г.Мінску;

размеркаваць жылую плошчу ва ўказаным доме навуковым работнікам, пісьменнікам, кампазітарам, мастакам, скульптарам і іншым творчым работнікам, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў у адпаведнасці з заканадаўствам.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.ЛУКАШЭНКА.

29 студзеня 1996 г. г. Мінск.

БЕЛАРУСЬ І СВЕТ

Ваенная рэформа, якая праводзіцца ва Узброеных Сілах Беларусі, у канчатковым выніку павінна будзе кардынальным чынам закрануць практычна ўсе пытанні вайсковага будаўніцтва. Адным з асноўных пытанняў, на думку міністра абароны Л. Мальцава, з'яўляецца пытанне аб колькасці рэфармаванага войска, паколькі ўтрымліваць у мірны час празмерную колькасць людзей пад ружжом нашай дзяржаве не па сілах, ды і няма ў гэтым такой неабходнасці.

Сёння колькасць беларускіх Узброеных Сіл складае 85 тысяч. Прычым, згодна з планам рэфармавання, на гэты дзень яна павінна складаць 90 тысяч. Ваенныя спецыялісты, між тым, лічаць, што беручы пад увагу зніжэнне ўзроўню ваеннай небяспекі і глабальныя крызісныя з'явы ў эканоміцы, ёсць магчымасць давесці колькасць беларускага войска да 65—75 тысяч чалавек.

Аднак той жа самы эканамічны крызіс, растучае беспрацоўе, жыллёвыя і іншыя праблемы звальняемых ставяць ... Узброеных Сіл да рацыянальнага па еўрапейскіх стандартах узроўню — 0,6—0,7 працэнта ад колькасці насельніцтва.

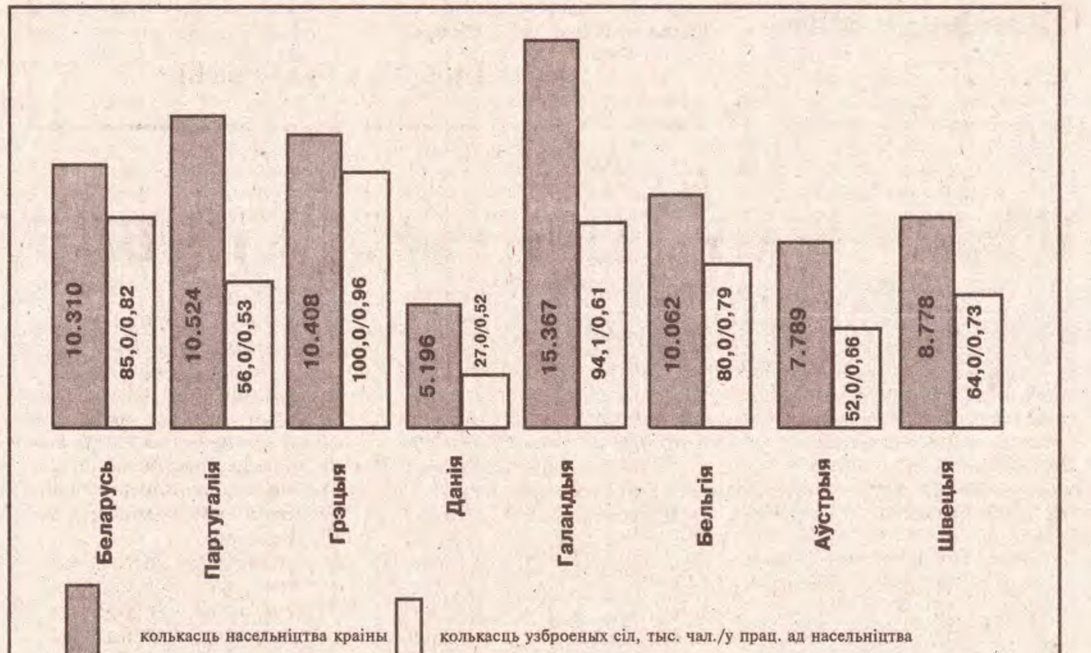

Падрыхтаваў Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

БАНКІРЫ ЗБЯРУЦЦА Ў ДАВОСЕ

2 лютага прэм'ер-міністр Рэспублікі Беларусь М. Чыгір адправіцца з візітам на Сусветны эканамічны форум у Давос (Швейцарыя).

Мяркуецца, што там ён сустрэнецца з кіраўнікамі буйнейшых фінансавых кампаній свету і буйнейшымі банкірамі. У састаў дэлегацыі ўвойдзе таксама Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. Шарэцкі і саветнік Прэзідэнта А. Сазонаў.

Наталля ГУСАКОВА.

ЯКІЯ Ў ГАНДЛІ ЗАПАСЫ

Як паведамілі ў Міністэрстве гандлю, аб'ём рознічнага тавараабароту за студзень — снежань 1995 года склаў 37.426,1 млрд. рублёў і павялічыўся ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года ў дзеючых цэнах у 5,6 раза, у параўнальных — скараціўся на 26 працэнтаў. Доля харчовых тавараў у агульным аб'ёме тавараабароту захавалася на ўзроўні 67 працэнтаў. Таварныя запасы ў рознічным гандлі на 01.01.96 г. склалі 3660,5 млрд. рублёў і забяспечвалі гандаль на 36 дзён — як і па стану на 01.01.95 г.

Сяргей РАСОЛЬКА.

БЕЛАРУСЬ ПАДЛІЧВАЕ ЗБОЖЖА

Міністэрствам хлебапрадуктаў падведзены вынікі выканання плана нарыхтоўкі збожжа гаспадаркамі краіны за прайшоўшы каляндарны год.

Згодна з атрыманымі карэспандэнтам «Звязды» звесткамі, усяго за 1995 год калгасы і саўгасы здалі дзяржаве 1 млн. 729,1 тыс. тон збожжа, або 78,5 працэнта ад плана. Брэсцкая вобласць выканала план нарыхтовак на 89 працэнтаў (295,5 тыс. тон), Віцебская — на 69 (268,9 тыс. тон), Гомельская — на 85 (251,6 тыс. тон), Гродзенская — на 78 (265,7 тыс. тон), Мінская — на 66 (338,7 тыс. тон), Магілёўская — на 92 працэнты (308,7 тыс. тон). Як пракаменціравалі лічбы ў міністэрстве, паказчыкі за 1995 год крыху горшыя, чым у папярэднім годзе, калі на прыёмныя пункты паступіла 83 працэнты ад прызначанага да здачы збожжа. Зрэшты, сітуацыя з невыкананнем плана нарыхтовак паўтараецца ў краіне з году ў год і змяніць тут што наўрад ці ўдасца: неабходную колькасць збожжа гаспадаркі ўпарта даздаюць з надыходам новага года. Дарэчы, паводле аператыўнай інфармацыі, з пачатку студзеня на прыёмныя пункты было здадзена каля 3 тыс. тон збожжа.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ДЗЯРЖАЎТАІНСПЕКЦЫЯ: НУМАРНЫЯ ЗНАКІ НЕ ПАВІННЫ БЫЦЬ НІ ЧОРНА-БЕЛЫМІ, НІ БЕЛА-ЧОРНЫМІ

Паводле апошніх даных, у рэспубліцы налічваецца 1 мільён 325 тысяч аўтамотатранспартных сродкаў. І значная іх частка павінна прайсці традыцыйны тэхнічны агляд у гэтым годзе. Ён ужо пачаўся. Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ва ўпраўленні Дзяржаўтаінспекцыі Міністэрства ўнутраных спраў, яшчэ многія аўтаўладальнікі карыстаюцца нумарнымі знакамі старога ўзору. Зразумела ж, для многіх нашых суграмадзян замена іх вельмі праблематычная з-за высокага кошту. Але паколькі мы жывём у суверэннай дзяржаве і ў ёй існуюць ужо свае нормы і правілы, то дзяржнумароў з белымі сімваламі на чорным фоне і з чорнымі на белым быць не павінна. На Дзяржаўтаінспекцыю ўскладзены кантроль за выкананнем патрабавання стандарта РСТ914-92г.

Акрамя таго, у Дзяржаўтаінспекцыі паведамілі, што ўладальнікам аўтамабіляў, якія ўжо атрымалі нумарныя знакі новага ўзору, у час праходжання тэхнічнага агляду будуць выдавацца спецыяльныя эмблемы для наклейвання іх замест існуючай там сімволікі. Трэба заўважыць, гэтыя эмблемы будуць выдавацца бясплатна. Таму набываць іх загадзя ў іншых месцах не варта.

Таццяна СМІРНОВА, БЕЛТА.

ХУТКА Ў МІНСКУ ЎСЕ НУМАРЫ БУДУЦЬ ПАЧЫНАЦЦА З «2»

З першага лютага 1996 года пачынаецца паступовы перавод усіх тэлефонных нумароў абанентаў Мінскай гарадской сеткі на сямізначныя.

Ужо сёння раніцай усе тыя жыхары Мінска, нумары чыіх тэлефонаў пачынаюцца на 70, 71, 72, 76, 79, не змогуць нікуды дазваніцца інакш, як праз «2». Выключэннем з'яўляюцца толькі тэлефоны спецыяльных службаў (пажарная ахова, міліцыі, «хуткай дапамогі» і г. д.) і выхад на міжгорад.

Як паведаміла карэспандэнту «Звязды» начальнік тэхнічнага аддзела Мінскай ГТС Вера Мінеева, правядзенне гэтай акцыі дазволіць павялічыць ёмістасць тэлефоннай сеткі яшчэ на 300 тысяч і давесці яе да аднаго мільёна нумароў. Завяршыць пераход на сямізначныя нумары плануецца ў ліпені гэтага года. Абанентаў, чые тэлефоны пераводзяцца на сямізначныя нумары, будуць загадзя папярэджваць па радыё, у паштовых аддзяленнях, проста абзвоньваць. Не выключана, што пэўная частка мінчан не атрымае своечасова гэтай інфармацыі, таму, калі вы аднойчы не зможаце нікуды дазваніцца, набярыце наперадзе звыклага шасцізначнага нумара «2».

Сяргей ПРОТАС.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ
у камерцыйных банках на 31 студзеня 1996 г.

Назва банка	Долар ЗША Купля	Долар ЗША Продаж	Нямецкая марка Купля	Нямецкая марка Продаж	Расійскі рубель Купля	Расійскі рубель Продаж	Тэлефоны*
Белбізнесбанк (гал. аперац. упраў.)	11700	12000	7850	8150	2.30	2.50	067
Белбізнесбанк (гарадская дырэкцыя)	11700	12200	7800	8200	2.35	2.55	
Белзнешэканомбанк	11700	12000	7750	8250	2.30	2.55	267-022
ФК «Вераніка»*** (за расійскія рублі)	11700 4750	11950 4880	7950	8200	2.42	2.52	531-504
Ф-л 0104 АКБ «Минский транзитный банк»	11600	12100	7680	8200	2.10	2.50	372-826
Народны банк	11700	12200	7800	8100	2.35	2.55	238-610
«Алімп»	11800	12200	7950	8200	2.45	2.57	508-556
Ф-л №1 АКБ «Алімп»	інфармацыя		на 9.50 не		атрымана		291-646, 067
ФФФ	11600	12100	7700	8100	2.30	2.60	
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	11500		7749.85		2.43		
Цэнтрабанк Расіі	4732		3190.18		100 бел.р.38.85		

* — Магчыма аперацыя за наяўны і безнаяўны разлік

** — Аперацыя праводзіцца толькі за безнаяўны разлік

*** — Аперацыя з валютай больш за 1000$ праводзіцца на дагаворных умовах

Інфармацыя прадстаўлена агенствам ГРАЎЦОВА

НАЗНАЧЭННІ

Указамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь **назначаны:**

Купрыенка Уладзімір Пятровіч — намеснікам Старшыні Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Рэспублікі Беларусь;

Пашкоў Генадзь Пятровіч — галоўным рэдактарам выдавецтва «Беларуская Энцыклапедыя» імя П.Броўкі.

БЕЛТА.

КАЗКА-БАЛЬ З ПАЖАРАМ, НА ЖАЛЬ

Гэтымі днямі рэжысёр У. Салюк пачаў у Тэатры юнага гледача рэпетацыі па п'есе Яўгена Шварца «Голы кароль». У спектаклі будуць заняты народныя артысты Беларусі В. Лебедзеў і М. Пятроў, заслужаная артыстка Беларусі В. Кавалерава і іншыя — амаль уся трупа тэатра. Музыку да спектакля піша вядомы кампазітар У. Кандрусевіч, мастак — Л. Рулёва, балетмайстар — Г. Шылянкова.

Сяргей ШАМІЁНКА.

НАРОДНЫ КАЛЯНДАР

ЛЮТЫ

Пачаўся другі месяц года. У старажытнарымскім календары ён называўся фебруарыус і лічыўся апошнім, 12-м месяцам. А ўведзены быў царом Нумаю Пампіліем і называўся так таму, што прыпадаў на час правядзення народных абрадаў ачышчэння, якія сімвалізавалі абуджэнне прыроды ад зімы. Сучасная беларуская назва адлюстроўвае характэрную асаблівасць пары года — месяц моцных і злосных маразоў.

1 і 2. Каталіцкія святы: **Ігнат (1) і Грамніцы** — дзень сустрэчы зімы з летам.

3. Цімафей. «З Цімафея-паўзімніка пачынаюцца мяцеліцы».

6. Аксіння (Ксеня). Прападобная Аксіння нібы дзяліла зіму папалам і таксама звалася ў народзе «Аксінняй-паўзімніцай». Кепскае надвор'е ў гэты дзень сведчыла аб працягласці зімы. «Калі на Аксінню дарогу перамяце, то і корм падмяце», — пераконвалі сялянскія назіранні.

11. Ігнат. Пакутнік Ігнат прыпадаў на пару, калі зіма яшчэ была ў поўнай сваёй красе. Але, знаходзячыся, паводле старога стылю, на мяжы студзеня і лютага, гэты дзень як бы падаваў руку пераломнаму святу зімы — Грамніцам: «На святога Ігната зіма багата, а Ігнат — Грамніцам рад».

12. Тры свяціцелі. Дзень Трох святых: Васіля Вялікага, Рыгора Багаслова і Іаана Залатавуста.

14. Трыфан. «На Трыфана зорна — вясна позняя». Гэты ж дзень яшчэ называлі Грамнічным бацькам, бо заўтра — Грамніцы.

15. Грамніцы або Стрэчанне. Свята свечкі і «жывога агню». З ім звязаны шэраг метэаралагічных прымет: «Калі на Грамніцы певень з-пад страхі нап'ецца вадзіцы, то на Юр'я — вол пад'есць травіцы». Калі ж на Грамніцы здараўся вялікі мароз, то снег павінен быў праляжаць нядоўга, а вясна і лета не абяцалі нічога добрага. «Як на Грамніцы адліга — з ураджаю будзе хвіга». Пры адсутнасці адлігі можна было разлічваць на пагоднае, сухое лета.

18. Агата. Асвячалі хлеб з соллю, які затым натыкалі карове на рогі, каб не баялася сурокаў. Лічылі, што «Соль святой Агаты бароніць ад агню хаты».

19. Вакулы (Вукола) Ахоўнік ад ператварэння ў ваўкалакаў.

22. Пятро — па каталіцкім календары. «Калі на Пятра цёпла — зіма працягнецца да Вялікадня».

23 Прохар. «Прыйшоў Прохар ды Улас — скора вясна ў нас».

24. Аўлас. Апякун свойскай жывёлы. Лічыўся «каровіным ці конскім» святам.

По каталіцкім календары — **Мацей**. Калі адліга — значыць хутка зноў будзе мароз.

26. Фаціння. Аберагала ад ліхаманкі і трасцы.

У СВЕЦЕ
ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

● ЗНОЎ ЗАГІНУЛІ ВАЙСКОЎЦЫ

За мінулыя суткі ў Чачні загінулі двое і атрымалі раненні пяцёра вайскоўцаў федэральных сіл. Расійскія войскі падвергліся абстрэлу баевікамі 17 разоў, з іх 12 разоў — у самім Грозным і яго наваколлі.

● НЕБЯСПЕКА НОВАЙ ВАЙНЫ Ў ПЕРСІДСКІМ ЗАЛІВЕ

Транспартныя судны ВМС Злучаных Штатаў сканцэнтраваліся ля берагоў Бахрэйна ў сувязі з патэнцыяльнай магчымасцю пачатку Іракам новай вайны супраць Кувейта. На іх борце танкі і іншая тэхніка. Пасля вайны ў зоне Персідскага заліва, якая была выклікана ... Ірака на Кувейт, гэтыя караблі на працягу 5 мінулых гадоў былі сканцэнтраваны на базе ў Індыйскім акіяне. ...

● КАБУЛ БУДУЦЬ «КАРМІЦЬ» З САМАЛЁТАЎ

Асабісты прадстаўнік генеральнага сакратара ААН прыбыў у Кабул для правядзення перамоў аб спыненні вайны ў Афганістане з камандуючым урадавымі войскамі. Між тым у Жэневе прадстаўнікі кіраўніцтва Міжнароднага Чырвонага Крыжа заявілі пра планы пачаць чацвёртага лютага перапраўку самалётамі ў афганскую сталіцу прадуктаў харчавання для выратавання ад голаду 200-тысячнага насельніцтва горада.

● АХВЯРЫ ЎЛАСНАЙ САКРЭТНАСЦІ

Адно з найбольш сакрэтных ведамстваў ЗША — Нацыянальнае разведвальнае ўпраўленне згубіла дзесьці ў сваіх нетрах больш як два мільярды долараў, для пошуку якіх дырэктар ЦРУ Джон Бэйг накіраваў цэлую каманду аўдытараў. Ні адзін з членаў кіраўніцтва ЦРУ нават не ўяўляў сабе, колькі нявыкарыстаных сродкаў захоўваецца на іх тайных рахунках. Асноўнай прычынай знікнення мільярдаў долараў з'яўляецца празмерная сакрэтнасць установы.

● ЗАКАЗНЫЯ ЗАБОЙСТВЫ АМАЛЬ НЕ РАСКРЫВАЮЦЦА

У Маскве за мінулы год было ўчынена 60 заказных забойстваў. З іх раскрыта ўсяго сем. У цэлым па Расіі раскрывальнасць такіх злачынстваў не перавышае 10 працэнтаў. Сярод прычын такога сумнага становішча спецыялісты называюць недастатковы прафесіяналізм аператыўных і следчых работнікаў, адсутнасць належнай каардынацыі іх дзейнасці і нізкі ўзровень экспертыз.

● ТЭРАРЫСТАМІ СТАЛІ СТУДЭНТЫ

У сталіцы Нікарагуа група студэнтаў мясцовага універсітэта захапіла будынак міністэрства замежных спраў і ўтрымлівае там некалькіх чыноўнікаў. Студэнты патрабуюць ад урада павелічэння асігнаванняў на патрэбы вышэйшай адукацыі. Урад краіны пачаў перамовы са студэнтамі. Іх праводзіць асабіста міністр замежных спраў Лаэль у будынку МЗС, да якога сцягнуты значныя сілы паліцыі. Спроб сілавога вырашэння канфлікту пакуль не было. Учора студэнты выпусцілі з будынка жанчын, а таксама паслоў Пакістана і Філіпін, якія знаходзіліся там на момант захопу.

● СУД НАД АСАХАРАЙ ПЕРАНЕСЕНЫ З-ЗА ПРЫЕЗДУ КЛІНТАНА

Суд над лідэрам секты «Аум-Сенрыкё» Асахарай з-за небяспекі ўзнікнення «непрадбачаных» сітуацый перанесены з 18 лютага на больш позні час. Справа ў тым, што на 16—18 лютага намечаны візіт у Японію прэзідэнта ЗША Біла Клінтана. У цяперашні час такійскі акруговы суд узгадняе тэрмін пачатку судовых слуханняў з пракуратурай і адвакатамі Асахары. Па сукупнасці выстаўленых супраць яго абвінавачанняў ён можа быць прыгавораны да смяротнага пакарання.

● ЗАГІНУЛІ 35 ДЗЯЦЕЙ

На Філіпінах зарэгістравана ўспышка эпідэміі халеры, у выніку якой ужо загінулі 35 дзяцей. На думку медыкаў, прычынай успышкі захворвання стала брудная пітная вада. У цяперашні час міністэрства аховы здароўя прымае меры па недапушчэнню распаўсюджвання хваробы.

Радыё «Свабода», «Голас Амерыкі», «Радыё Расіі» і «Радыё-РОКС» слухаў Сяргей ПРОТАС.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

У Мексіцы пачалася шырокамаштабная кампанія па «чыстцы» паліцэйскіх шэрагаў ад карумпіраваных элементаў. Як паведаміў дырэктар федэральнай судовай паліцыі краіны, неабходнасць такой меры ўжо наспела даўно, таму што многія агенты замешаны ў гандлі наркотыкамі і іншых злачынствах.

Па словах кіраўніка федэральнай судовай паліцыі Мексікі, у бліжэйшы час тыя агенты, якія былі заўважаны ў сувязях са злачыннымі элементамі, будуць адхілены ад працы і заменены тымі, хто нармальна пройдзе «чыстку». А яна ўключае ў сябе не толькі праверку на сумленнасць і адданасць абавязку, але і, напрыклад, экзамен па фізічнай падрыхтоўцы, а таксама па веданню законаў краіны. Усё гэта робіцца для таго, каб паліцэйскія змаглі з найбольшай аддачай змагацца са злачыннасцю, якая ў апошняе дзесяцігоддзе захліснула краіну.

ІТАР-ТАСС

Шэсць жыхароў Ніжняга Тагіла — сям'я Р. і двое іх знаёмых — аказаліся ў бальніцы з дыягназам «харчовае атручэнне».

Мяркуюць, што яны атруціліся калійнай соллю. Як вядома, гэта рэчыва выкарыстоўваецца для падкормкі караняплодаў і з'яўляецца атрутай для людзей. Гаспадары прынеслі мінеральнае рэчыва са звалкі і, прыняўшы за звычайную соль, спажылі ў ежу.

ЕАН

Пятнаццаць абвінавачанняў Прэзідэнта А. Лукашэнкі

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Згодна з дагаворам ад 3 верасня 1993 года № 109 для пана Багданкевіча набыты аўтамабіль «Мерседэс-Бенц» за 95,5 тыс. нямецкіх марак. У красавіку 1995 года былі набыты яшчэ 4 легкавыя аўтамабілі «Вольва-854» агульным коштам 120 тыс. долараў ЗША, у тым ліку і адна машына палепшанага класа за 37 тыс. долараў. ... калі, як сцвярджае Багданкевіч, ... інкаса... Гэтых затрат магло і не быць, калі б С. Багданкевіч, як кіраўнік банка, з дзяржаўных пазіцый аднёсся да вы...

Другім правілам «добрых дзядзек» у Нацбанка ... «куплям дарагое — прадаём танней». Аўтамабілі выпуску 1989 года рэалізаваліся камерцыйнай фірме «Альфа» па цане 170—200 долараў, а аўтобус «КАВЗ» аж за 540 долараў, г. зн. практычна за бясцань.

Сёмае. У той час, як народнагаспадарчы комплекс рэспублікі, што называецца, задыхаўся без крэдытных рэсурсаў, значныя сродкі пры прамым садзейнічанні Нацыянальнага банка размяшчаліся ў іншых дзяржавах на карысць іх эканомік і нашых камерсантаў.

Яркім прыкладам такога безгаспадарчага размяшчэння дзяржаўных рэсурсаў з'яўляецца дазвол Багданкевіча «слабаму» банку «Алімп» (статутны фонд на той перыяд складаў усяго толькі 500 тыс. долараў ЗША) залічваць расійскія рублі, што паступаюць Нацыянальнаму банку, на свае каррахункі ў чатырох расійскіх банках.

У выніку гэтага падарунка банк «Алімп», не прыкладаючы ніякіх намаганняў, практычна з паветра атрымаў даход у суме больш за 7 млрд. рублёў, прадаючы Расіі рэсурсы па стаўцы 50 працэнтаў у сярэднім, кошт жа іх быў значна вышэйшы.

Калі ўлічыць, што ўдзел банка «Алімп» у крэдытаванні эканомікі нязначны, а ў статутным капітале толькі прыватная ўласнасць, дык становіцца зразумелым, на каго працавалі ў гэтым выпадку дзяржаўныя грошы. Што дала нашай эканоміцы яго дзейнасць? Нічога. Хіба што ад гэтага сталі яшчэ «таўсцейшымі» камерсанты.

Восьмае. Чым жа займаліся ў гэты час 2,5 тысячы працуючых у галоўным банку рэспублікі? З-за такіх прычын толькі за 1994 год з банка звольнілася 508 супрацоўнікаў, у 1995 годзе — 123. За 1994 год цякучасць асноўных кадраў у цэнтральным апараце склала 11,7 працэнта, не палепшылася становішча і ў 1995 годзе.

Пан Багданкевіч, вядома ж, хітрыў, калі гаварыў, што з-за нізкай аплаты працы. З улікам усіх выплат сярэдні даход 1 работніка Нацбанка за 9 месяцаў 1995 г. склаў больш за 2 млн. рублёў, а ў жніўні — 2,6 млн. рублёў. Гэта намнога вышэй, чым у любога камерцыйнага банка, не гаворачы пра простых смяротных. У чым жа справа?

Як мог старшыня — чалавек з годнасцю і сумленнем — не заўважыць, што супрацоўнікі зараблялі штодзённа праз цэнтральную касу каласальны прыбытак на розніцы ў курсах. Напрыклад, М. Зыранаў у мінулым годзе праканверсаваў 28,8 тыс. долараў ЗША, Д. Астанін — 15,9 тыс. долараў, А. Бадрова — 8,5 тыс. долараў і г.д. Нацыянальны банк дазваляў рабіць такія аперацыі сваім работнікам нават без камісійных, а «бедныя» банкіры, аказваецца, ледзьледзь недаскрэблі па засеках да 30 тыс. долараў. Адкуль жа такія грошы?

Стварэнне ўмоў для работнікаў цэнтральнага апарату дазваляла цудоўна жыць асобам, прыбліжаным да пана Багданкевіча. Так, яго памочнік А. Шашкоўская выкарыстоўвала службовы пашпарт для правядзення адпачынкаў на Кіпры, у Англіі, Германіі, Польшчы.

Пры высокай аплаце працы некаторыя работнікі працавалі яшчэ і ў камерцыйных структурах, што забаронена дзяржаўным служачым законам.

Дзевятае. С. Багданкевіч заўсёды заяўляў, што работнікі Нацыянальнага банка атрымлівалі крэдыты, як увесь народ рэспублікі. Мякка кажучы, гэта няпраўда.

Менавіта ў яго бытнасць старшынёй Нацыянальнага банка створаны асаблівыя правілы, якія называліся «Правілы прадастаўлення ўстановам Нацбанка крэдыту сваім служачым» і выкарыстоўваліся імі спаўна. Сваіх работнікаў крэдытавалі пад 2—5 працэнтаў, а для ўсяго народа спажывецкія крэдыты ў гэты час выдаваліся пад 12—16 працэнтаў, і далёка не для ўсіх.

Потым указаныя працэнты карэкціравалі, але памер іх у параўнанні з працэнтамі, што існавалі ў Ашчадбанку для народа, заўсёды быў у тры разы меншы. Гэтымі крэдытамі карысталіся 274 работнікі цэнтральнага апарату, у тым ліку 9 разоў бралі крэдыт — 13 чалавек, 7 разоў — 14 чалавек і г.д. Усяго работнікам цэнтральнага апарату Нацыянальнага банка на спажывецкія патрэбы было выдадзена ў 1992—1994 гг. 382 млн. рублёў. Усе ўказаныя сумы практычна ў поўным аб'ёме былі выдадзены наяўнымі грашыма. Прычым усё гэта рабілася з парушэннямі і без таго льготных, уласнаручна створаных правілаў. Сам старшыня праўлення браў льготны крэдыт тройчы.

У 1995 годзе па крэдытных дагаворах на спажывецкія патрэбы работнікам Нацыянальнага банка было выдадзена 482 млн. рублёў, з іх 474 млн. рублёў наяўнымі. Толькі ў шасці выпадках была выкарыстана безнаяўная форма прадастаўлення крэдыту на агульную суму 7,9 млн. рублёў.

Строга кажучы, усе гэтыя справы разглядаць як крэдыты немагчыма, таму што гэта, па сутнасці, дадатковая заработная плата, і прытым немалая, ды яшчэ і ў доларах (з улікам прыкладу па канвертацыі). Я думаю, гэтым фактам можна адказаць на пытанне дэпутата С. Касьяна, адкуль у С. Багданкевіча вялікія даходы.

Якія ж заканадаўчыя акты будуць выконваць камерцыйнымі банкамі ў галіне крэдытавання, калі крэдыты на пакупку кватэр у самім Нацбанку выдаваліся без дакументаў ці за подпісам членаў сям'і пазычальнікаў. Прыкладам таму служаць крэдытныя дагаворы з М. Зыранавым, В. Юркіным, С. Дарашкевічам, Н. Лузгіным, Е. Жытковай і іншымі.

У парушэнне пункта 3.11 Правілаў па крэдытнаму дагавору на будаўніцтва жылога дома паміж Галоўным упраўленнем Нацыянальнага банка па г. Мінску і Мінскай вобласці і работнікам банка А. Макаедам ад 6 кастрычніка 1994 года пазыка была выдадзена наяўнымі грашыма ў поўным аб'ёме. У дагаворы адсутнічаюць дакументы аб патрэбнасці пазычальніка ў жыллі.

28 красавіка 1994 года заключаны крэдытны дагавор на будаўніцтва жылля (кватэры) з Бубенкам В.Н., які працуе інкасатарам у г. Дзяржынску. Дакументаў, якія б пацвярджалі патрэбу пазычальніка ў паляпшэнні жыллёвых умоў, не прадстаўлена. Паручыцелямі выступілі Бубенка Е.А. і Бубенка Е.С. Даведка аб сярэднямесячнай заработнай плаце Бубенка Е.С. падпісана ёю ж.

Пры высокай аплаце працы за кошт грошай народа няблага вырашаліся сацыяльныя праблемы работнікаў Нацыянальнага банка. На будаўніцтва жылля для работнікаў банка было выдзелена 4,9 млрд. руб., на сацыяльныя патрэбы — 6,4 млрд. руб.

Ствараючы ўмовы для адпачынку сваіх супрацоўнікаў, кіраўніцтва Нацыянальнанга банка затрачвае значныя сродкі на ўтрыманне стратна працуючай базы адпачынку «Раўбічы» (на 102 спальныя месцы 80 чалавек абслуговага персаналу). За 9 месяцаў 1995 года з цэнтралізаванага фонду развіцця банкаўскай справы на фінансаванне базы выдзелена 6,5 млрд. руб. У той жа час за гэты перыяд база дапусціла страты на суму 552 млн. рублёў. Нягледзячы на страты, базай дапушчаны расходы ў кошт будучага прыбытку на суму 251,7 млн. руб., з іх:

- даплаты на харчаванне супрацоўнікаў — 101,6 млн. руб.
- на аздараўленне іх жа — 77,0 млн. руб.

Дзесятае. Пан Багданкевіч пастаянна запэўнівае, што адно з яго дасягненняў — стварэнне надзейнай банкаўскай сістэмы. Аднак сам ён ёй давяраў мала, захоўваючы валютныя рэсурсы Нацыянальнага банка за мяжой, спасылаючыся на сусветную практыку. Практыка ж — сусветная. Але чаму б шчыра не прызнаць, што размясціў ён валюту з вялізнай рызыкай для дзяржавы, парушыўшы тым самым і ўласныя нарматывы, і ўзгодненыя з Міжнародным валютным фондам. На пачатак кастрычніка 1995 г. на карэспандэнцкіх рахунках Нацыянальнага банка ў замежных банках было размешчана больш як 500 млн.долараў ЗША, з якіх 91 млн. долараў быў аддадзены ў трастава кіраванне Федэральнаму рэзервоваму банку (г. Нью-Йорк), што амаль у пяць разоў перавышае гранічную велічыню рызыкі ў разліку на адзін банк. І гэта ў той час, калі рэспубліка задыхалася без валютных інвестыцый і банкі мелі вострую патрэбу ў рэсурсах для крэдытавання эканомікі.

Чым выкліканы падобныя дзеянні, ці не слабасцю той банкаўскай сістэмы, стварэнне якой прыпісвае сабе пан Багданкевіч?

Адзінаццатае. Пры актыўным садзейнічанні С. Багданкевіча створаны «Белінвестбанк». Для чаго ствараўся гэты банк? Каму ён быў патрэбны? Здагадацца няцяжка — гэта была «запасная пляцоўка» для таго ж старшыні праўлення Нацбанка, які ўзначальвае і па сённяшні дзень яго назіральны савет. Але гэта яшчэ і надзейны «дах» для яго двух сыноў.

І што ж ён здолеў зрабіць? Ажыццявіў у 1995 годзе доўгатэрміновыя інвестыцыі аж на 26 млрд. руб. Па рашэнню асабіста старшыні праўлення Нацыянальнага банка «Белінвестбанку» былі выдзелены дзяржаўныя рэсурсы ў суме 10 млн. ЗША, за кошт якіх прафінансаваны шэраг камерцыйных структур, у тым ліку фірмы «Піаск», заснавальнікамі якой з'яўляюцца сыны былога кіраўніка Нацбанка, якія валодаюць 70 працэнтамі капіталу — Багданкевіча Э.С. (35 працэнтаў статутнага фонду) і Багданкевіча А.С. (35 працэнтаў статутнага фонду).

Фірма зарэгістравана па адрасу, які з'яўляўся дамашнім адрасам Станіслава Багданкевіча, г. зн. іх бацькі.

Дванаццатае. Пан Багданкевіч спрабуе абвергнуць стварэнне «пад сябе» «Белінвестбанка» і звышвыгадныя партнёрскія адносіны яго двух сыноў з гэтым банкам, якія інакш як карумпіраванымі не назавеш.

Ён нават не асмеліўся ўсенародна заявіць, што звышільготны крэдыт у 3 млн. долараў ЗША пад 13 працэнтаў гадавых (замест устаноўленых на гэты час Нацбанкам 22 працэнтаў) з тэрмінам пагашэння аж да ліпеня 2000 года пад залог маёмасці на «неймаверную» суму ў 170 тысяч долараў ЗША ВКФ «Піаск», а дакладней, яго сынам, з'яўляецца нармальнай банкаўскай практыкай, што нават АТ «Атлант» атрымлівала валютны крэдыт у суме 2,5 млн. долараў па нізкай працэнтнай стаўцы. А тое, што за АТ «Атлант» стаіць шматтысячная армія рабочых і гэтае прадпрыемства выпускае канкурэнтаздольную валютаакупную прадукцыю, працуе на спажывецкі сектар эканомікі яму, напэўна, невядома. Нават чалавеку, далёкаму ад эканомікі, зразумела, што такія аналогіі праводзіць сама меней неэтычна.

Істотная адрасная падтрымка сыноў С. Багданкевіча з'яўляецца «лагічным» крокам у адказ «Белінвестбанка» на яго падтрымку з боку былога кіраўніка Нацыянальнага банка. Каментарыі тут залішнія.

Трынаццатае. У прэсе пан Багданкевіч усё спрабуе апраўдацца пад выглядам любімага ім тэрміна «сусветная практыка». Што ж гэта за практыка, калі разбазарваюцца валютныя рэсурсы дзяржавы на карысць асобных людзей у парушэнне ўсякіх нормаў і правілаў?

На просьбу генеральнага дырэктара ЗАТ «Інтэрмаркет-Інвест» пана Ісапраўнікава аб выдзяленні яму праз «Белпрамбудбанк» рэсурсаў у 10 млн. долараў ЗША на закупку, транспарціроўку і перапрацоўку нафты экс-банкір адказаў гранічна лаканічна: «Ракаву Н.Я. дазваляю выдаць крэдыт з перавышэннем устаноўленых нарматываў па рызыцы». Гаспадар—пан — сам устанаўліваю, сам і парушаю. Больш таго, выдзеліў пад такі падазроны праект яшчэ 15,5 млн. нямецкіх марак у выглядзе дэпазіту.

На пагашэнне гэтага крэдыту неаднаразова давалася адтэрміноўка і практычна за год ён так і не быў пагашаны ў поўнай суме. Можна толькі здагадвацца, куды дзяваліся нафта і грошы.

Чатырнаццатае. Яшчэ адзін цесны стратэгічны партнёр былога старшыні праўлення Нацыянальнага банка — былы Ашчадбанк Беларусі. Дзякуючы флірту з ім ён дазваляў сабе выдаваць крэдыты, нягледзячы на адкліканне ліцэнзіі на аперацыі. Са жніўня 1994 г. па лівень 1995 г. пры яго патуранні быў выдадзены 10 камерцыйным фірмам крэдыт на суму 9,8 млн. долараў ЗША. З іх 9 крэдытаў на суму каля 8 млн. долараў, што называецца, павіслі незваротнымі.

Пятнаццатае. Нягледзячы на забарону, якая дзейнічае ў рэспубліцы, з маўклівай згоды С.А. Багданкевіча Ашчадны банк размясціў увогуле 25 млн. долараў ЗША за мяжой пад 4,6 працэнта гадавых. І гэта ў перыяд, калі рэспубліцы не было чым плаціць за газ Расіі, а дзяржаўнаму сектару эканомікі кожны крэдыт даводзілася практычна выбіваць, пераадольваючы супраціўленне Нацыянальнага банка і яго чыноўнікаў.

Нягледзячы на багацце змрочных прагнозаў у прэсе пасля адстаўкі старшыні праўлення Нацыянальнага банка, краху ў банкаўскай сістэме не адбылося, насупраць, многае выпраўлена.

Так, напрыклад, стабільнасць нацыянальнай валюты ў многім вызначаецца вынікамі таргоў на валютнай біржы. Гэта выдатна разумеюць тыя спекулянты, хто на дэвальвацыі рубля ў 1993—1994 гг. зарабілі вялізнае багацце. Падобную акцыю яны спрабавалі ажыццявіць у снежні мінулага года, выкарыстоўваючы метады вядомага ў Расіі «чорнага аўторка». Што атрымалася? Валютныя дзялкі на працягу ўсяго 1995 года спрабавалі пераканаць народ у немагчымасці забяспечыць Прэзідэнтам і ўрадам стабільнасць рубля. Яны гаварылі, што для гэтага няма аб'ектыўных перадумоў. Разам з гэтым, яны, не афішыруючы, у першым квартале 1995 г. скупілі каля 50 млн. долараў ЗША, паклалі іх на захоўванне ў банкі, атрымалі прыбытак у памеры не менш як 60 працэнтаў і ў снежні таго ж года спрабавалі іх прадаць. У выніку гэтай акцыі спекулянты разлічвалі пакласці ў сваю кішэню больш за 20 млн. долараў ЗША. Толькі дзякуючы ўмяшанню Прэзідэнта ім не ўдалося гэта зрабіць за кошт дзяржавы і народа. Па стану на канец студзеня Нацыянальны банк спыніў продаж валюты для падтрымкі рубля і ўжо купляе каля 2 млн. долараў ЗША на кожных таргах.

Такім чынам, сітуацыя на біржы вярнулася ў зыходнае становішча студзеня 1995 г. Насуперак пажаданням валютных спекулянтаў беларускі рубель умацаваўся. Мэтанакіраваная атака на абвал рубля не адбылася.

Прымаемыя ў апошнія месяцы аператыўныя меры па стабілізацыі становішча ў банкаўскай сферы, павышэнню патрабавальнасці да камерцыйных банкаў дазволілі стварыць рэальныя перадумовы для паляпшэння паказчыкаў іх дзейнасці. Колькасць стратных банкаў скарацілася на 1 снежня 1995 г. да 4. Прыбытак па ўсёй сістэме за кастрычнік-лістапад узрос да 1041,3 млрд. руб., ці на 137 млрд. рублёў.

За гэты ж кароткі час намеціліся пазітыўныя тэндэнцыі ў галоўным — у росце крэдытных укладанняў у народную гаспадарку.

Цяпер акт праверкі Нацыянальнага банка, падпісаны кампетэнтнай камісіяй, якая складаецца з 16 чалавек, перададзены ў пракуратуру. Улічваючы, што многія факты, выкрытыя ў ходзе праверкі, носяць недапушчальны характар, аж да крымінальшчыны, пракуратуры трэба будзе правесці афіцыйнае расследаванне. Такое даручэнне ўжо зроблена. Не выключана, што ў бліжэйшы час у пракуратуру паступіць яшчэ адзін акт, ужо па выніках праверкі «Аграпрамбанка». Агульная карціна з махінацыямі і крадзяжамі ў гэтым банку аналагічная сітуацыі ў Нацбанку. Таму ўсе факты па «Аграпрамбанку» будуць правераны, расследаваны і, безумоўна, апублікаваны. Народ Беларусі павінен ведаць усіх, хто быццам бы «клапоціцца» пра яго дабрабыт, а на справе нажываецца на простым працаўніку.

У ГАСЦЯХ У «ЛЕПШЫХ МАЙСТРОЎ ЗЯМЛІ БЕЛАРУСКАЙ»

У Рэспубліканскім інфармацыйна-культурным цэнтры адчынілася выстаўка-продаж твораў народных майстроў.

Пра майстроў і іх творчасць расказвае Дзіяна Васілевіч, супрацоўнік творчага прадпрыемства «Славутасць».

— Людзі, чыя творчасць прадстаўлена на выстаўцы-продажы, маюць самыя разнастайныя прафесіі. Гэта ўрачы, інжынеры, настаўнікі, калгаснікі. Звыш пяцісот чалавек з'яўляюцца ўдзельнікамі выстаўкі. Мастакі прадстаўляюць свае творы на продаж. Пры гэтым яны самі назначаюць цану вырабаў. Крытэрыем адбору рэчаў з'яўляецца іх мастацкая каштоўнасць, якасць і практычнае прызначэнне. Многімі прадметамі, якія часта вырабляюцца па тэхналогіі мінулых стагоддзяў, можна і трэба паспяхова карыстацца. Шмат керамічнага і драўлянага посуду, маюцца выдатныя прадметы вопраткі, сувеніры, упрыгажэнні, лялькі (Барбі ў параўнанні з імі яўна прайграе). Тут можна набыць выдатныя падарункі.

Дырэктар выстаўкі Валерый Савостаў:

— Многія рэчы, якія праходзяць праз нашу выстаўку, маюць вялікую мастацкую каштоўнасць. Гэта багацце нашай краіны. Прычым рэсурсы гэтыя літаральна невычарпальныя, калі, безумоўна, з разуменнем ставіцца да гэтага пытання. Зараз сітуацыя некантралюемая, бо рэчы прадаюцца і знікаюць у розных напрамках. Часта — за мяжой. Хацелася б мець статус галерэі, каб мастацтва прыносіла маральныя і матэрыяльныя прыбыткі нашай дзяржаве. Заклікаю разважлівых бізнесменаў зацікавіцца вечнымі каштоўнасцямі замест кан'юнктурнага шырспажыву. Мы гатовы да ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва.

•

Мае асабістыя ўражанні пасля знаёмства з творамі выдатных беларускіх майстроў, якія прадстаўляюць розныя куткі нашай краіны, суайчыннікаў з Літвы, цяжка выказаць словамі. Гэта як прызнанне ў каханні: можна шмат гаварыць, а галоўнага не скажаш. Назаву некаторыя імёны: Сямён Саўрыцкі, Людміла Іванова, Ірына Данскова, Лілія Цывіна, Сяргей Кашчынскі, Ігар Галаенка і многія іншыя. Кожны мастак — гэта непаўторны свет, цікавая асоба. Але пра гэта асобная размова. Раю ўсім пазнаёміцца з іх творчасцю. Выстаўка размяшчаецца па вул. Кастрычніцкай, 5, і працуе штодня, акрамя нядзелі і панядзелка.

Леанід РАЗЛАДАЎ.

СПОРТ-ЭКСПРЭС

У САПЕРНІКАХ ЗНОЎ КІЕЎСКІЯ ДЫНАМАЎЦЫ

Сёння пройдуць паўфінальныя гульні IV розыгрышу кубка СНД па футболу, які праходзіць у Маскве. Сустракаюцца: «Спартак - Аланія» (Расія) — «Сконта» (Латвія), «Дынама» (Мінск, Беларусь) —«Дынама» (Кіеў, Украіна)

Дынамаўцы Мінска пасля перамогі над тбіліскімі аднаклубнікамі аднымі з першых выйшлі ў паўфінал. Па словах прэзідэнта ДК «Дынама» (Мінск) Леаніда Гарая, нашы ігракі паўтара тайма валодалі ініцыятывай. Лік мог быць і 3:0, і 4:0, аднак адбілася стомленасць ігракоў, таму што гуляць запар два матчы з чэмпіёнамі Украіны і Грузіі зусім не проста. Апошнія 20 хвілін на полі дамінавалі тбілісцы, аднак зраўняць лік у матчы ім так і не ўдалося. Мінчане выстаялі і чакалі свайго саперніка, які вызначаўся ў сустрэчы «Дынама» (Кіеў) —«Жальгірыс» (Вільнюс). Украінскія футбалісты пасля паражэння ад беларусаў мелі вялікае жаданне рэабілітавацца сябе ў вачах балельшчыкаў. Аднак напачатку ў іх нічога не атрымлівалася. Першы тайм завяршыўся безвынікова, а ў другой палове матча кіяўляне прыбавілі, а «Жальгірыс» «падсеў», што адразу адбілася на выніку сустрэчы — 3:0.

Чэмпіён Расіі — «Спартак - Аланія», як і меркавалася, без праблем абыграў узбекскі «Нефтчы» і зараз рыхтуецца да сустрэчы з рыжскай «Сконтай», якая ва ўпартай барацьбе з лікам 1:0 абыграла казахстанскі «Елімай».

А мінскія дынамаўцы паўторна сустрэнуцца з дынамаўцамі Кіева. Мінчане пасля цяжкага чвэрцьфінальнага паядынку маюць патрэбу ў адпачынку. Ці ўдасца ім аднавіць сілы і зрабіць пераможны дубль з «Дынама» (Кіеў), будзе вядома сёння. Калі фартуна ўсміхнецца падначаленым Івана Шчокіна, то 3 лютага іх будзе чакаць фінал .

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	7.57	16.49	8.52
Віцебск	7.52	16.34	8.42
Магілёў	7.46	16.38	8.52
Гомель	7.38	16.41	9.03
Гродна	8.11	17.05	8.54
Брэст	8.06	17.11	9.05

МЕСЯЦ

Першая квадра 27 студзеня

ІМЯНІНЫ

Пр. Макарыя, Марка, Фёдара, Савы, Арсенія, Антонія

К. Ігнацыя, Брыгіды

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра ў Брэсце, Гомелі — 3—5, Гродне, Магілёве, Віцебску, Мінску — 4—6 градусаў марозу.

У наступныя двое сутак месцамі пройдзе невялікі снег. Тэмпература ўначы — 3—8, удзень — 0—5 градусаў ніжэй нуля.

Медыцынскі прагноз надвор'я на 1 лютага

Надвор'е будзе вызначацца полем павышанага атмасфернага ціску. Чакаецца рост, а потым паніжэнне ціску і ўтрымання кіслароду ў паветры. 1 лютага — неспрыяльны дзень па геафізічных фактарах. У такіх умовах павялічваецца верагоднасць пагаршэння самаадчування ў метэазалежных хворых з сардэчна-сасудзістай паталогіяй, захворваннямі дыхальнай сістэмы і страўнікава-кішачнага тракта.

У мэтах прафілактыкі рэкамендуецца захоўваць ашчадлівы рэжым, рэгулярна прымаць лекавыя прэпараты, прызначаныя ўрачом, і заспакаяльныя сродкі.

Антаніна КАРОЗА, навуковы супрацоўнік БелНДІ кардыялогіі.

ЖАНЧЫНЫ Ў БЕЛАРУСКАЙ ГІСТОРЫІ

Графіня са Станькава

Адзін з самых вядомых старадаўніх паркаў на Беларусі — станькаўскі. З ім звязана шмат народных легенд і паданняў. Самыя прыгожыя, самыя рамантычныя — аб яго ўладарцы — графіні Чапскай. У адным з іх расказваецца, што садоўнік, які быў запрошаны з Англіі для стварэння парку, закахаўся ў маладую гаспадыню. Каб даказаць сваё пачуццё, ён паабяцаў пасадзіць і вырасціць тры незвычайныя дрэвы — дрэвы, якія з'яўляліся б адначасова і скульптурамі. Некалькі гадоў патраціў садоўнік на гэту справу. І ў выніку ў парку з'явілася дрэва «Вера», якое было падобна на вандроўніка з посахам, дрэва «Надзея», падобнае на юную жанчыну, якая цягнецца рукамі да сонца, і дрэва «Каханне». Апошняе выглядала так, быццам расло ўверх каранямі, тым самым быццам бы сцвярджаючы, што чалавек, які закахаўся, губляе галаву, для яго ўвесь свет нібы пераварочваецца. Паданне сцвярджае, што графіня не ўстаяла перад такімі незвычайнымі доказамі пачуцця да яе. Але праз пэўны час яе муж ці то сам даведаўся аб здрадзе жонкі, ці быў паінфармаваны аб гэтым «добразычліўцамі». Раз'юшаны абразай, ён загадаў прыкаваць садоўніка ланцугамі да велізарнага каменя, які знаходзіўся ў парку, і забараніў даваць яму ежу і ваду. Збіраўся назіраць, як той будзе паміраць у пакутах. Аднак графіня змагла выратаваць каханага...

Садоўнік збег. А дрэвы-сімвалы засталіся ў парку. Праўда, «Надзея» даволі хутка засохла. «Веру» выкапалі і вывезлі да сябе падчас Вялікай Айчыннай вайны нямецкія акупанты. А «Каханне» быццам бы да апошняга часу заставалася ў парку. Усё гэтак жа цягнула да неба свае падобныя на карані галіны.

Паводле другога падання, графіня Чапская была вельмі прыгожай, абаяльнай, але легкадумнай жанчынай. Да яе заляцаліся ўсе навакольныя дваране. Муж жа раўнаваў жонку, як кажуць, да кожнага слупа. Ён пастаянна выклікаў на дуэль то аднаго суседа, то другога. Некалькіх параніў. Аднаго нават забіў. А калі жонка памерла, то загадаў паставіць на яе магіле велізарны камень. Спадзяваўся, што, можа хоць ён перашкодзіць яе душы лятаць на спатканні з душой загінуўшага на дуэлі каханага.

Такой апісваюць уладарку станькаўскага парку паданні. А якой жа была на самай справе графіня Чапская? Гісторыя сведчыць, што ў яе жыцці было крыху менш рамантыкі, адсутнічалі здрады і крывавыя падзеі, але затое прысутнічала велізарнае захапленне прыгажосцю мастацтва.

Будучая гаспадыня Станькава нарадзілася ў сям'і вучонага і падарожніка барона Ежы Гутэна і графіні Зоф'і Стэцкельберг. Ёй далі прыгожае імя Альжбета. У 1854 годзе яна выйшла замуж за Эмерыка Чапскага, пераехала жыць на яго радзіму, у маёнтак Станькава, які размяшчаўся непадалёк ад горада Койданава (зараз Дзяржынск). Яе муж у той час быў вядомым дзяржаўным дзеячам, займаў важныя пасады. Аднак у сваім коле лічыўся дзіваком, бо меў нікчэмнае, на погляд дваран, захапленне: ён збіраў антыкварыят і ўсялякія «дзівосы». Да таго часу, калі ў яго дом увайшла маладая жонка, у Эмерыка была сабрана ўжо даволі добрая калекцыя. Альжбета, нечакана для сябе, пад уплывам мужа сама стала апантанай калекцыянеркай.

У 1856 годзе Чапскага накіравалі на інспектаванне ваенных паселішчаў і шпіталяў у паўднёвых правінцыях Расійскай імперыі (у Крым і Прыазоўе). Саноўны інспектар выкарыстаў гэта заданне і для ўласных мэтаў. Ён скупляў і дзе мог здабываў старадаўнія кнігі, манеты, медалі, зброю, іконы. Усё гэта партыямі дастаўлялася ў Станькава. Альжбета разбірала пасылкі з рознага змесціва, камплектавала па калекцыях. У яе ўзнікла мара папоўніць сямейныя зборы экспанатамі, якія б паходзілі з Цэнтральнай і Паўночнай Расіі. Такая магчымасць з'явілася пасля таго, як яе муж у 1863 годзе быў прызначаны губернатарам Ноўгарада. Альжбета паехала разам з ім на месца яго службы. Праз пэўны час сям'я Чапскіх перабралася ў Санкт-Пецярбург. Пераезд быў звязаны з тым, што Эмерык быў прызначаны віцэ-губернатарам расійскай сталіцы. Альжбету радавала кар'ера мужа. Да таго ж яе захапленне даўнінай таксама прынесла сям'і карысць у вачах свету. Дзякуючы дакументам, якія ім удалося знайсці, яе муж змог даказаць тое, што ён паходзіць з графскай веткі Чапскіх. У 1874 годзе гэты тытул быў пацверджаны царом. Для таго, каб яшчэ больш падкрэсліць сваё высокае паходжанне, Эмерык дадаў да прозвішча прыдомак, які быў створаны з прозвішча жонкі, і стаў называцца графам Гутэн-Чапскім. У 1875 годзе ён быў прызначаны дырэктарам Лясного дэпартамента Расіі. Якраз у ты час Альжбеце з мужам захацелася рэканструяваць маёнтак у Станькаве, стварыць у ім палацава-паркавы ансамбль. Праца, якую яны распачалі, расцягнулася на некалькі дзесяцігоддзяў і скончылася толькі ў пачатку XX стагоддзя. У 1880 годзе ў найбольш узвышанай частцы сядзібы быў пабудаваны аднапавярховы палац з двух'яруснай вежай. Адначасова з яго ўзвядзеннем пачалося закладванне парку — зялёнага цуда, якое было створана больш чым 8 тысячамі дрэў і кустоў. Акрамя мясцовых раслін тут атрымалі «прапіску» госці з розных канцоў свету. У беларускую зямлю былі высаджаны піхты сібірскія, гібрыд вяза з аўстралійскім арэхам, сосны вейсмутавы, клёны серабрыстыя, таполі лаўралістыя... Для ажыццяўлення гэтай працы і нагляду за паркам былі запрошаны тры садоўнікі.

У першыя гады нагляд за рэканструкцыяй сядзібы ляжаў галоўным чынам на Альжбеце, бо яе муж з-за службы вымушаны быў шмат ездзіць па Расіі. Ён не толькі па абавязку, але і па перакананню цікавіўся становішчам лясоў. Не аднойчы выступаў у іх абарону. Гэта выклікала нездаволенасць саноўнікаў. У 1879 годзе Гутэн-Чапскі вымушаны быў з-за наспяваючага канфлікту з царом Аляксандрам II пайсці ў адстаўку. Ён вярнуўся дадому, узяў на сябе кіраўніцтва гаспадаркай.

Нарэшце Альжбета змагла аддаць увесь свой час занятку, які захапляў яе больш за ўсё. Разам з мужам яна занялася працай над калекцыямі. Пабудавалі для іх спецыяльны будынак, які назвалі «скарбончыкам». Ён уяўляў сабой мініяцюрны сярэдневяковы замак з чатырма вуглавымі вежамі. Злучылі гэты будынак з палацам падземным пераходам. Пасля гэтага нарэшце змаглі навесці парадак у сваёй калекцыі. А яна была ўнікальнай: гістарычныя малюнкі, гравюры, старадаўнія карціны, іконы і партрэты, старая зброя, посуд, рэчы дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, археалагічныя і геалагічныя рэдкасці. Асаблівую каштоўнасць уяўлялі нумізматычная калекцыя (каля 11 тысяч манет і медалёў) і бібліятэка, якая налічвала 20.000 тамоў. Сярод іх знаходзіліся такія рэдкасці, як Брэсцкая біблія, першадрукі, рукапісы Станіслава Манюшкі, Адама Міцкевіча, Канстанціна і Яўстафія Тышкевічаў. Усё гэта патрабавала камплектавання, складання і друкавання каталогаў, адбірала процьму часу і сіл. Але гэта справа настолькі захапіла Альжбету з мужам, што яны не ўяўлялі развітання са сваімі багаццямі нават тады, калі вырашылі пераехаць у Кракаў. Таму прыхапілі іх з сабой, дзеля чаго арандавалі шэсць чыгуначных вагонаў.

У Кракаве пасяліліся ва ўласным доме. Працягвалі працу над калекцыямі. 23 ліпеня 1896 года Альжбету напаткала гора — памёр Эмерык, аднак яна не зламала жан-

чыну. Альжбета адна працягвала працу, якую вяла разам з мужам. Асабіста кіравала складаннем каталогаў бібліятэкі. У 1900 годзе за ўласны кошт выдала каталог «Спіс друкаў эпохі Ягелонскай». У наступным годзе зноў за свае грошы выдала каталог «Спіс карцін, якія прадстаўляюць пераважна польскіх асоб». Сама рабіла малюнкі манет у чатырох тамах нумізматычнага каталога, які складаў яшчэ яе муж. Выдала іх. Намаганнямі Альжбеты быў падрыхтаваны і выдадзены апошні, пяты том гэтага каталога. Крыху пазней яна ажыццявіла выкананне тэстамента мужа ў тым пункце, які быў прысвечаны калекцыям. Эмерык хацеў, каб яны сталі ўсеагульнай уласнасцю. Альжбета дабілася таго, каб усё, што яна сабрала разам з мужам, было падаравана гміне Кракава.

Дзеля таго, каб усё гэта адразу стала музеем, падаравала ўласны палац. Вярнулася жыць на Беларусь. Працягвала апякаць музей. Падтрымлівала рэгулярныя сувязі з навукова-культурнымі ўстановамі і дзеячамі Кракава. Памерла Альжбета Гутэн-Чапская ў Мінску ў 1916 годзе. Пасля яе засталіся паданні, адзін з самых прыгожых і вядомых палацава-паркавых комплексаў на Беларусі і культурныя каштоўнасці, якія яна збірала з мужам. У нашы дні яны складаюць аддзел імя Эмерыка Гутэн-Чапскага ў Нацыянальным музеі Польшчы.

Мікола БАГАДЗЯЖ,
гісторык.

НА ЗДЫМКУ: павільён-«скарбончык», які захаваўся ў Станькаве да нашых дзён.

СУЧАСНЫЯ МЕМУАРЫ

Рок-н-рол усю ноч напралёт

НАТАТКІ СТАРОГА РОКЕРА

Ранак я пачынаю з «Panasonic'а». Яшчэ ў трансе нядаўняга сна, стаўлю касету. Часцей за ўсё — АС/ДС. Вельмі завадная музыка. За пяць хвілін яна прыводзіць цела і душу ў рабочы стан. Я гатовы да барацьбы: за месца ў тралейбусе, на газетнай паласе, увогуле пад сонцам.

Так вось аднойчы слухаў і па невядомаму ланцужку асацыяцый накацілі ўспаміны. Настолькі моцныя, што ўсё заканчваецца на паперы. Як, калі і чаму пачалася гэта ліхаманка рока, пад гукі якога вырасла маё пакаленне? Тыя, каму зараз ад 35 да 40. У рэшце рэшт тыя, каму ўсімі «праклятая» перабудова адкрыла шлях наверх і хто цяпер вызначае твар свайго грамадства.

Між іншым, усё пачыналася з плёначных магнітафонаў, «ВЭФаў», «Спідол», «Бітлз» і «Ролінг стоўнз»...

Гісторыя кахання

Як усё пачалося? Даволі празаічна. З пакупкі радыёпрыёмніка «ВЭФ» вытворчасці рыжскага завода. Гэта стала маленькай рэвалюцыяй у маім жыцці. Да гэтага былі пласцінкі. Іх выпускалі раз-пораз. Яны праходзілі звышстрогі адбор. Элтана Джона было можна, а Пола Макартні — не. І гэтак далей. Крытэрыі адбору мне незразумелыя дагэтуль. Верагодна, усё залежала ад густу таго ці іншага чыноўніка. Была, напрыклад, такая група — спевакі Леса Хамфры. У іх быў хіт «Мексіко», я праслухаў яго, магчыма, тысячу ці болей разоў. «Жоўтую цагляную дарогу» Элтана Джона — мо дзве-тры тысячы (нядаўна радыё «Бі-эй» яе перадавала — Божа, колькі ўспамінаў было...)

Радыёпрыёмнік перавярнуў жыццё і перавёў яго ў іншую плоскасць. За нейкі месяц я стаў законченым рокерам. Я клаўся спаць з «ВЭФам» і прачынаўся з ім. Летам я лез на дах і слухаў усё запар. Вельмі хутка вывучыў расклад усіх музычных перадач «Голаса Амерыкі», «Бі-бі-сі», «Нямецкай хвалі», «Свабоды», «Свабоднай Еўропы» і яшчэ некалькіх станцый, якія вяшчалі на замежных мовах — ад французскай да румынскай. Мовы, канешне, не разумеў, але хутка запомніў, што калі перадаюць.

Больш за ўсіх падабалася «Танцавальная гадзіна» «Голаса Амерыкі». Здаецца, яна ішла па суботах і серадах. Увогуле, даўно гэта было. Праўда, і зараз, калі дыктар «амерыканскім» голасам гаворыць: «Войс оф Амерыка...» сэрца прывычна замірае.

«Танцавальная гадзіна» перадавала тэматычныя канцэрты і падборкі. Так я пазнаёміўся з «Пінк флойд» і начамі пачаў сніць, верагодна, іх лепшы альбом «Энімалс» («Жывёлы»), «Лэд зэпелін», «Бітлз», «Ролінг стоўнз» і мноства іншых. Так што ў гэтым сэнсе я — тыповы выхаванец рока 70-х. Рока пратэсту, рока свабоды і кахання.

Усё гэта дзіўным чынам перапляталася з верай у тое, што СССР з'яўляецца самай дэмакратычнай краінай. Хоць паралельна з музыкай я пачаў слухаць палітычныя навіны. Там Саюз называлі «імперыяй зла», якой кіруюць герантакраты. Што такое герантакраты, я, вядома, не разумеў. Хто такі Салжаніцын — не ведаў. Свята верыў, што гэта дрэнны чалавек і вораг савецкай улады. Тым не менш, «Архіпелаг Гулаг» слухаў рэгулярна, яго чыталі па «Голасу Амерыкі». Мне «Архіпелаг» здаваўся нечым накшталт забароненай парнаграфіі...

Мне не страшна прызнацца ў гэтым. Я думаю, так будзе больш чэсна, чым зараз гаварыць, што я ніколі не верыў камуністам і быў патэнцыяльным дысідэнтам. Якраз верыў. Таму што не ведаў. Такімі былі ўсе мае сябры і знаёмыя, чаго там...

Зараз, калі прайшло больш як дваццаць гадоў і груз іх пачынае цiснуць на плечы, думаю: захапленне рок-н-ролам дало галоўнае — адчуванне ўнутранай свабоды. І калі я такі які ёсць, то заслуга ў гэтым — музыкі.

Проста музыкі.

Танцы-шманцы

У той ці іншай ступені большасць маіх сяброў «хварэлі» на рок. Праўда, гэта было крыху своеасабліва. Равеснікі памятаюць кампаніі з гітарамі. Хто праз гэта тады не прайшоў? Усе пакрыху «лабалі». Збіралі ВІА — вакальна-інструментальныя ансамблі. Ігралі па клубах, на танцах. Гэта цяпер — дыскатэка. Тады былі танцы.

Увогуле, усё цяпер змянілася. Хлопцы з гітарамі зніклі. Дакладней, пераўтварыліся ў салідных дзядзькоў, абцяжараных сем'ямі, вучонымі ступенямі, адказнымі пасадамі, круглымі жывоцікамі, каханкамі, дачамі, машынамі і многім іншым, па сутнасці, не такім ужо і патрэбным. Я не бачу хлопцаў з гітарамі. Усяму, канешне, свой час. Зараз можна купіць апаратуру найлепшай якасці, кампакты, аўдыёкасеты і слухаць аднаму, прыладзіўшы на вушы стэрэанавушнікі класа «хай-фай». А ўсё ж такі шкада...

Між іншым, сапраўдных рокераў было малавата. Большасць аддавала перавагу савецкай эстрадзе: «Пяючым гітарам», «Песнярам», «Лейся, песня», «Кветкам» і інш. Гэта было зразумела. Гэта было дазволена. І гэта адпавядала культурнаму ўзроўню.

Да таго ж, за рэпертуарам уважліва сачылі каму належала. Не дай Божа што не так. Напрыклад, песні «Бітлз» у нас на танцах хлопцы спявалі толькі пад канец. Каб не было непрыемнасцей. У гэта цяжка паверыць, але так было.

Што нам заставалася? Немаведама якімі шляхамі мы збіралі інфармацыю аб любімых групах. У майго сябра Сашкі быў тоўсты сшытак. Там былі перапісаны ўсе асноўныя групы: састаў, год утварэння, хто на якіх інструментах іграе. Вялікай папулярнасцю карыстаўся часопіс «Равеснік». У гэтым часопісе зрэдку праходзіла музычная інфармацыя. Яе беражліва выразалі і падклейвалі ў альбомы, перадавалі адзін аднаму сур'ёзным голасам: «Кажуць, збіраюцца прыехаць «Бітлз»...»

Ужо зусім незразумелым чынам здабывалі фатаграфіі. Дрэнныя, перазнятыя шмат разоў, я мог іх разглядаць гадзінамі. Хлопцы з доўгімі валасамі здаваліся мне, сама меней іншапланецянамі. Часам не верылася, што яны сапраўды існуюць.

З часам пачалі з'яўляцца больш-менш якасныя запісы. Хтосьці ездзіў у вялікі горад і купіў іх з рук. Нехта ўжо вучыўся там жа ў ПТВ. Куплялі дыскі. Можна было «ўляцець» — заезджаны дыск націралі алеем і ён ішоў як новы. Дома ўладальнік з горыччу слухаў хрып. Пласцінкі ішлі па 40—50 рублёў, для падлеткаў — шалёныя грошы.

У аднаго знаёмага быў сапраўдны скарб: магнітафон «Маяк» і набор запісаў прыстойных груп. Аднойчы пасля танцаў мы дружнай кампаніяй пайшлі да яго і ўсю ноч напралёт слухалі рок-н-рол. Пасля гэтага ў жыцці было шмат чаго, дрэннага і добрага, але гэту ноч помню з усімі падрабязнасцямі.

Андэграўнд

З гэтай з'явай я, як ні дзіўна, пазнаёміўся ў арміі. У нас служылі масквічы і піцерцы. Безумоўна, у пытаннях рока яны разбіраліся значна лепш.

Мой лепшы армейскі сябар Саша Міхайлаў з Калініна расказаў пра «Машыну часу»: ёсць, маўляў, такая каманда ў Маскве, даюць «левыя» канцэрты і карыстаюцца вялікай папулярнасцю. Саша быў добрым гітарыстам і часта спяваў у казарме пасля адбою. Мне запомнілася «Синяя птица» і «У ворот заведения народа скопление...»

Служба скончылася, і я стаў студэнтам журфака. А ў 1981 годзе ў Мінск прыехала «Машына часу». Гэта, канешне, быў шок. Я трапіў на абодва канцэрты ў Палацы спорту. На другі канцэрт білета дастаць не змог, і мая будучая жонка аддала свой.

Ля палаца рабілася нешта дзіўнае: тысячы людзей пыталі «лішні білецік». Добра помню атмасферу ўзнёсласці і яднання. Шчыра скажу, нават слёзы падступалі. А калі Куцікаў спяваў «Паварот», да сцэны пачалі выскокваць хлопцы і дзяўчыны, падпяваць і танцаваць. Міліцыя хапала ўсіх запар. Аднаго юнака цягнулі за валасы па падлозе. Рэжым захваляваўся... Так хацелася верыць, што «паварот» сапраўды адбудзецца.

Сусед па інтэрнацкаму блоку бегаў да Палаца спорту браць аўтограф у Макарэвіча. Мы папрасілі прыхапіць нашы паштоўкі. У выніку аўтографы былі атрыманы. Сусед, між іншым, зараз знакаміты палітык-дэмакрат, носіць шыкоўныя касцюмы, ездзіць на іншамарцы і вельмі рэзка выступае супраць таталітарызму. Ці памятае пікантны момант свайго жыцця? Баюся, не...

У сярэдзіне 90-х наступіла эра андэграўнда — падпольшчыкаў ад рок-н-рола. Гэта быў шок не меншы, чым ад «Машыны часу». Раптам высветлілася, што ў нас таксама ёсць рок-н-рол, ёсць Боб Грабеншчыкоў, Юра Шаўчук, Косця Кінчаў, Віктар Цой, Слава Бутусаў. Мы гатовы былі на іх маліцца. Яны былі членамі нашых сем'яў. Па сутнасці, яны спявалі тое, што думалі мы і аб чым мы марылі. Тое, што капіла наша пакаленне з моманту наступлення свядомасці, гучала са сцэны, касет і дыскаў.

Хто зараз помніць пра «Асу» — магчыма, першы фільм, дзе гучала музыка Б. Г. і Цоя? Не так даўно «Асу» ў каторы раз паўтарылі па тэлебачанні. Той заключны момант, дзе Цой выконвае «Мы хочам перамен...» выклікае, бадай, толькі шкадаванні. Па той эпосе надзей, якія не спраўдзіліся.

У жыцці заўсёды ёсць месца ідэалізму. Выхаваныя савецкай уладай, ёю падманутыя і прададзеныя, мы ўсё ж такі былі ідэалістамі. Верагодна, многія імі і засталіся. Я не ведаю, можа, гэта дрэнна, бо жыццё — гэта перш за ўсё суровы рэалізм. Жыццё ідзе сваім парадкам, па сваіх законах. Яно, вядома, не зусім такое, якога мы хацелі.

Праўда, без ідэалістаў-рамантыкаў, без нашага рок-н-рола жыць было б сумнавата. Так што ні аб чым шкадаваць не трэба...

«Прощай, Америка, где я не буду никогда...»

Гэта песенька «Науцілуса» — «Прощай, Америка...» — мне вельмі падабаецца. Я б сказаў, гімн майго пакалення.

Зараз усё крыху інакш. Людзям хочацца адпачываць і не думаць. Людзям надакучылі войны, канфлікты, трупы на тэлеэкране і на суседняй вуліцы. У іх з'явіліся грошы. Ім хочацца смачна есці і слухаць такую музыку, пры якой можна гатаваць ежу, сядзець у рэстаране, займацца каханнем і гаварыць па тэлефоне.

Буйна расцвіла «папса». Шчыра, я блытаюся ў прозвішчах. Хоць забіце, не магу адрозніць Алену Свірыдаву ад Святланы Лазаравай. Здаецца, нават тварамі падобныя. Тое ж самае песенькі — бы блізняты. «Я цябе люблю, ты мяне не...» — больш нічога, па сутнасці, не патрабуецца. Не, яшчэ трэба грошы на раскрутку.

Усё залежыць ад грошай. Калі іх шмат — праблем няма. Тэлебачанне, кліпы, канцэрты ў прэстыжных залах — чарговая «зорка» гатова. Паспявала год-два, знікла. А ўжо з'явілася новая. Называецца — шоу-бізнес. Разумееце, гэта бізнес. Гэта не мастацтва. Людзі ўкладваюць грошы, ім хочацца мець прыбытак. Другія людзі, спажыўцы, не хочуць думаць. Яны плацяць грошы і жадаюць мець тавар...

У 80-х Барыс Грабеншчыкоў спяваў «Рок-н-рол мёртв, я еще жив...» Магчыма, не памыляўся. Эпоха была, эпоха прайшла. Усё правільна. Пару выпусцілі, цяпер патрэбны каўбаса і печка СВЧ фірмы «Філіпс».

Верагодна, рок — гэта нешта першапачаткова падпольнае, андэграўнднае. Хто чытае Пастэрнака, Мандэльштама ці Хадасевіча? А хто слухае сапраўдную, даволі складаную рок-музыку, ну, напрыклад, трагічную «Нірвану»? Верагодна, адны і тыя ж дзівакі. Бо сапраўднае мастацтва ўспрымаюць не так лёгка. Патрэбны хоць бы мінімальныя намаганні. Трэба перажыць, каб зразумець паэта ці музыканта...

Што казаць, тэму для сур'ёзнай газеты я выбраў не зусім традыцыйную. З другога боку, пішу не толькі ад сябе. Мы былі. Мы ёсць. Мы — старыя рокеры.

Мы, у чыім жыцці быў, ёсць і будзе рок-н-рол...

Сяргей ШАЎЦОЎ.

36,6°

Няма хвароб, якіх не адолець

Учытайцеся ў загаловак. Гэта радкі з сярэдневяковага трактата тыбетцаў «Джуд-Шы». У іх сама мудрасць папярэджвае чалавека, што любое захворванне паддаецца вылячэнню, калі яно не запушчана. Прычынамі хвароб, згодна са старажытным трактатам, могуць быць: страсць, гнеў, невуцтва. А ключы да здароўя, як лічаць тыбетцы, — у гарманічным адзінстве харчавання, ладу жыцця і навакольнага асяроддзя. Вось чаму народная медыцына выступае за лячэнне сродкамі расліннага або жывёльнага паходжання, у якіх знаходзяцца практычна ўсе ферменты, вітаміны і біяхімічныя рэчывы, неабходныя для жывой клеткі.

Акадэмік народнай медыцыны, у мінулым настаўнік фізікі Уладзімір Пятровіч Цароў, дзесяткі гадоў пакрысе збіраў народныя траўныя рэцэпты, клапоцячыся не толькі аб сваім здароўі, а ён быў прыгавораны ўрачамі да гібелі, але і аб іншых людзях. Сёння па вашай просьбе мы публікуем некаторыя з гэтых рэцэптаў з кнігі У. П. Царова «1000 рэцэптаў народнай медыцыны». Мы выбралі рэцэпты, у якія ўваходзяць прадукты, што заўсёды ёсць пад рукой.

АЛЕЙ

Назначэнне: гэты спосаб прафілактычны. Вострыя хваробы вылечваюцца хутка, а хранічныя — доўгі час. Гэтым спосабам можна лячыць галаўныя болі, франтыт, трамбафлебіт, хранічнае захворванне крыві, паралічы, экзему, пухліны, захворванне страўніка, кішэчніка, сэрца, жаночыя хваробы. Таксама такім спосабам можна лячыць пачатковыя стадыі злаякасных пухлін, інфаркт. Метад просты і бясшкодны.

Лячэнне: алей, лепш сланечнікавы або арахісавы, не больш як сталовую лыжку, сканцэнтраваць у пярэдняй частцы рота, затым смактаць, як цукерку, але не глытаць. Працэдура смактання павінна працягвацца 15—20 хвілін. Спачатку алей робіцца густым, затым вадкім, як вада, пасля чаго яго трэба выплюнуць. Вадкасць пры гэтым павінна стаць белай, як малако. Калі колер вадкасці застаўся жоўтым — значыць лячэбны працэс не праведзены да канца. Гэту працэдуру робяць раз у дзень, лепш раніцай нашча, а можна ўвечары, перад сном. У вадкасці, якую вы выплюнеце, знаходзяцца ўзбуджальнікі многіх хвароб. Для паскарэння лячэння працэдуру можна рабіць некалькі разоў на дзень. Шкоды не будзе. Трэба мець на ўвазе, што працэс спачатку можа абвастрыцца, асабліва, калі хвароба хранічная. Нават у час абвастрэння радыкуліту трэба абавязкова няспынна смактаць алей, і праз тры дні наступіць паляпшэнне. Прымяняць гэта лячэнне трэба да таго часу, пакуль не з'явіцца бадзёрасць, сіла, спакой і сон. Пытанне аб тым, колькі трэба прымяняць гэта лячэнне і як часта, кожны павінен вырашаць сам, зыходзячы са свайго самаадчування.

СПІРТАВАЯ НАСТОЙКА ЧАСНАКУ

Назначэнне: ачышчае арганізм ад тлушчавых і вапнавых адкладанняў. Рэзка паляпшае абмен рэчываў, у выніку чаго сасуды становяцца эластычнымі, чым папярэджваецца інфаркт міякарда, стэнакардыя, склероз, паралічы, утварэнне розных пухлін. Знікае шум у галаве, аднаўляецца зрок.

Прыгатаванне: старанна прамыць і ачысціць 350 грамаў часнаку, дробна яго нарэзаць і стаўчы ў керамічнай пасудзіне драўлянай лыжкай. Узважыць 200 грамаў гэтай масы, беручы яе знізу, дзе больш соку. Пакласці яе ў шкляны сасуд і ўліць туды 200 грамаў 96-працэнтнага спірту. Сасуд шчыльна закрыць, паставіць у цёмнае халоднае месца на 10 дзён. Затым працадзіць праз марлю, адціснуць яе і атрыманую вадкасць пераліць у шкляную бутэльку, закаркаваць і яшчэ на 2-3 дні паставіць у цёмнае халоднае месца. Пасля гэтага прэпарат гатовы да ўжывання.

Лячэнне: у 1/4 частку шклянкі малака пакаёвай тэмпературы накапаць патрэбную колькасць кропель прэпарата па схеме і выпіць невялікімі глыткамі за 15—20 хвілін да яды. Схема прымянення лякарства такая: першы дзень на снеданне — дзве кроплі, на абед, на вячэру — тры. На другі дзень, раніцай — 4 кроплі, удзень — 5, вечарам — 6. Трэці дзень, раніца — 7, абед — 8, вячэра — 9. Чацвёрты дзень адпаведна — 10, 11, 12. На пяты дзень на снеданне — 13 кропель, абед — 14, на вячэру — 15. Шосты дзень, снеданне — 15, абед — 14, вячэра — 13 кропель. Дзень сёмы, раніца — 12, абед — 11, вячэра — 10. Дзень восьмы, снеданне — 9, абед — 8, вячэра — 7. Дзень дзевяты, раніцай — 6, удзень — 5, увечары — 4 кроплі. На дзесяты дзень адпаведна — 3, 2, 1. А на адзінаццаты, заключны дзень, усе тры разы па 25 кропель. Усе наступныя дні піць па 25 кропель на прыём да поўнага выкарыстання прэпарата. Курс лячэння можна паўтарыць толькі праз пяць гадоў!

«Семья»

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 1 лютага

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.45 Рэклама.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 «Танцуе Людміла Семяняка». Фільм-канцэрт.
9.05 «Вестгейт». Тэлесерыял (ЗША). 18-я серыя.
10.00 «Паўночная казка», «Песня». Мультфільмы.
10.20 «Іванка і цар Паганін». Мастацкі фільм.
11.40 На рубяжы тысячагоддзяў. Беларуская эміграцыя ў Амерыцы.
12.35 «Людзі на балоце. Палеская хроніка». 4-я серыя. «Подых навальніцы».
15.00 Навіны.
15.10 Рэклама.
15.15 «Рассыпушка». Дак. фільм.
15.35 Тэлебачанне — школе. Прыродазнаўства. 3-і клас. Белавежская пушча.
15.55 Кола часу. Люты. Гістарычны каляндар.
16.30 Арсенал. Праграма для вайскоўцаў.
17.00 Да 75-годдзя народнага пісьменніка Беларусі І.Шамякіна. «Трывожная памяць». Тэленарыс.
17.35 «Твар у твар». Перадача 4-я.
17.50 Музычны антракт.
18.05 «Мастак і час». Дак. фільм.
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.05 «Кантрасты». Праваабарончы канал.
19.40 «Вестгейт». 19-я серыя.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.05 «Тры мушкецёры». Маст. фільм. 2-я серыя.
23.10 Майстэрня. Мастак Леанід Шчамялёў.
23.20 Музычны салон Элеаноры Язерскай. Марлен Дзітрых і Любоў Арлова.
24.00 Навіны.

ГРТ

5.00 Тэлераніца.
8.00 Навіны.
8.15 «Палка-выручалка». Мультфільм.
8.45 Чароўны свет, або Сінема.
9.10 «Каб памяталі...» Вядучы Л.Філатаў.
9.50 «Клуб падарожнікаў».
10.40 Смак.
11.00 Навіны.
11.10 У эфіры Міждзяржаўная тэлерадыёкампанія «Мір». «Пад дахам свету».
11.50 «Людзі і манекены». 2-я серыя.
13.10 «Т.С.Н.» («Тэлевізійная служба навін»). Серыял.
14.00 Навіны.
14.20 «Страшэнная сіла». Мультсерыял.
14.40 «Лега-га!
15.10 Цін-Тонік.
15.35 «Элен і хлопцы». Маладзёжны серыял.
16.00 Рок-урок.
16.30 Сем дзён спорту.
17.00 Навіны.
17.20 Лато-Мільён.
17.50 Футбол. Міжнародны турнір «Кубак чэмпіёнаў Садружнасці». Паўфінал. У перапынку (19.40) — «Добрай ночы, малышы!».
19.55 Рэклама.
20.00 Час.
20.30 «Аперацыя».
20.45 Таццяна Дароніна і Алег Яфрэмаў у фільме «Тры таполі на Плюшчысе».
22.05 Музагляд-91.
22.50 Навіны.
23.00 «Т.С.Н.» («Тэлевізійная служба навін»). Серыял.
23.55 Сем дзён спорту.
0.25 «Ах, вадэвіль, вадэвіль...» Тэлефільм.

Канал «Расія»

6.30 Час дзелавых людзей.
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.25 Патрабуюцца...
7.30 «Што дзень наступны...»
7.35 Рытміка.
7.50 Усяго патроху.
8.40 Тэлегазета.
8.45 Сялянскае пытанне.
9.05 «Санта-Барбара».
10.20 Міліцэйская хроніка.
10.30 Музычны экспромт.
10.50 «Чароўны школьны аўтобус». Мультсерыял (Вялікабрытанія).
11.15 Новая лінія.
15.05 Там-там навіны.
15.20 Свята кожны дзень.
15.30 Кенгуру.
16.20 Новая лінія. «Стварыдабро».
16.50 Ваш партнёр.
17.05 Прыватная калекцыя.
17.25 Арт-абстрэл.
17.55 Кіно з працягам. «Пецярбургскія тайны».
19.25 Падрабязнасці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.30 Маскі-шоу.
21.10 Тэледэбаты.
22.30 Рака часу.
22.35 Аўтаімгненне.
22.40 Экран крымінальных паведамленняў.
22.50 Плошча мастацтваў. І.Мянухін, В.Співакоў, Ю.Цеміркануў.

НТБ

17.00 Кінатэатр юнага гледача. «Цудоўныя гады». 69-я серыя (ЗША).
17.30 Паўгадзіны пра тэніс.
18.00 «Сёння». Інфармацыйная праграма.
18.35 Герой дня.
19.00 Свет кіно. Маст. фільм «Падняць «Цітанік» (ЗША). Вялікабрытанія.
21.00 «Сёння». Інфармацыйная праграма.
21.35 Гадзіна серыяла. «Доктар Куін. Жанчына-ўрач». 21-я серыя (ЗША).
22.30 Часінка.
23.00 «Сёння». Інфармацыйная праграма. Начны выпуск.
23.20 Кіно не для ўсіх. Маст. фільм. «Кош ба кош».

Санкт-Пецярбург

14.20 «Гром у раі». Маст. фільм (ЗША).
15.05 Парады садаводам.
15.15 Стыль жыцця.
15.30, 18.30, 21.45 Інфарм ТБ.
15.40 «Нямецкая хваля».
15.55 Дзіцячае ТБ: Да 40-годдзя дзіцячага хору радыё.
16.30 «Іржавыя праўды». Музычны дадатак да «Зебры».
17.00 Па ўсёй Расіі.
17.10 Паказвае Ленінградская АТК.
18.10 Вялікі фестываль.
18.50 Спартыўныя навіны.
18.55 «Гром у раі». Маст. фільм (ЗША).
19.40, 20.50 Музычны момант.
19.50 Тэлеслужба бяспекі.
20.00 Канцэрт ля сцен Ноўгарадскага крамля.
20.55 «Залаты Цялец». Забаўляльная праграма.
22.00 Спорт, спорт...
22.15 Дзень нараджэння.
22.20 Гістарычны альманах. А.Пушкін.
22.50 «Асабістая справа». Д.Дзіброў.

Усмешка мастака

КРАМА

— Ацяпленне адключылі? Пойдзем грэцца да камерцыйнай крамы.

Малюнак Марыны ГАРЭЛАВАЙ.

— Выплыве?... — Не выплыве?...
— Ратаваць?... — Не ратаваць?...
— Увесь рэгламент — кату пад хвост!

Так, так, так, так, так...
ГІСТОРЫЯ ХВАРОБЫ

Малюнкі Леаніда РАЗЛАДАВА.

Крымінал

РАБУЮЦЬ ДОМА, ШЫКУЮЦЬ «ЗА БУГРОМ»

Як мінімум 20 буйных «аўтарытэтаў» злачыннага свету СНД сёння пражываюць за мяжой.

Напрыклад, Сліва раз'язджае ў шыкоўных лімузінах па Нью-Йорку, Макінтош гуляе па Елісейскіх палях Парыжа, лідэр падмаскоўнай сонцаўскай злачыннай групоўкі Міхась жыруе ў фешэнебельным асабняку ў Вене. Грузін Гіві Берадзе па мянушцы Рэзаны наогул знік за мяжой з поля зроку кампетэнтных органаў.

Некаторыя злачынныя «аўтарытэты» прымаюць там выгляд зусім прыстойных грамадзян, лічаць за лепшае не спрачацца з уладамі. Іншыя, наадварот, імкнуцца навучыць сяму-таму мясцовых мафіёзі. Напрыклад, Петрык жыве ў Германіі і кантралюе легальны і нелегальны збыт аўтамабіляў у Расію.

Са сваімі замежнымі «калегамі» нашы злачынныя «аўтарытэты» звычайна хутка знаходзяць агульную мову, нават чужую тэрыторыю з якімі дзеляць на сферы ўплыву. Праўда крывавых разборак, як, напрыклад, у Маскве, за мяжой не заўважана.

Паліцыя краін, дзе жывуць нашы айчынныя «хросныя бацькі», трымае іх пад кантролем. Але прычапіцца паліцэйскім, як правіла, няма да чаго. Выключэннем стаў, бадай, Япончык, які быў затрыманы амерыканскай паліцыяй.

Прыязджаюць у госці ў Расію і верхаводы замежнай мафіі. Толькі больш не гасцяваць, а працаваць. Напрыклад, японец Ватанаба некалькі разоў наведваўся ва Уладзівасток. Па чутках, вырашаў пытанні па кантрабандзе прыморскага краба ў Краіну ўзыходзячага сонца. Відаць, паспяхова, бо рынкі Японіі літаральна завалены расійскімі крабамі.

Андрэй РАДНОЎ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 68-28-57, 68-29-16, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 68-28-54, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Брэсце — 33-640, Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 5-68-24, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 68-28-71. ФАКС: 32-35-05, 68-27-83.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 113.326. Індэкс 63.850.
Зак. № 512.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12